SAMHÄLLSKONTRAKTET
Emma Mossberg
073-6621717
emma.mossberg@mdu.se

Datum & tid:
2025-01-31, kl 09:00 – 12:00
Empirin vån 6, MDU, Eskilstuna

09:00 – 10:30 Styrelse och Core Team

9:00 – 9:05 Ordförande hälsar välkommen

9:05 – 9:15 Lärdomar Emma Mossberg

9:15 – 9:30 Summering av de senaste två åren, senior rådgivare professor Laura Lee

9:30 – 10:15 Interaktiv måluppfyllelse 2024, leds av Karin Axelsson och Christina Johannesson, inklusive fika

10:15 – 10:25 Fokus 2025, utvärdering och avtalsförnyelseprocess

10:30 – 12:00 Styrelsemöte

1. Välkomna (10:30 – 10:35)
- *Ordförande inleder*

2. Protokoll (10:35 – 10:40)
- *Protokoll föregående möte, bilaga 1*

3. Ekonomi (10:40 – 10:50)
- *Budget och utfall, bilaga 2*

4. Verksamhetsberättelse och processledarrapport (10:50 – 11:05)
- *Verksamhetsberättelse 2025, bilaga 3*
- *Processledarrapport (inklusive avtalsförnyelseprocess), bilaga 4*

5. Utvecklingsprogram för systemtransformation, pilot 2 (11:05 - 11:15)
- *Beslut, bilaga 5*

6. Utvärdering – framåtsyftande utvärdering, vilka frågor är relevanta? (11:15 – 11:55)
- *Christina Johannesson, extern utvärderare leder processen.*

7. Övriga frågor (11:55 – 12:00)

Protokoll Samhällskontraktet Styrelsemöte

Datum & tid:
2024-11-26, kl 09:00 – 12:00
Empirin, MDU, Eskilstuna

Närvarande:
Helene Öhrling, Västerås stad
Per-Inge Hellman, Västerås stad
Anna Giotas Sandqvist, Eskilstuna kommun
Cecilia Bjursell, MDU
Anna Letterstål, MDU
Emma Mossberg, SHK

Inledningsvis hälsade styrelseordförande alla välkomna till styrelsemötet.

1. Protokoll föregående möte

Protokollet godkänns och läggs till handlingarna.

2. Processledarrapport

- Kort rapportering som gått ut i förväg utifrån de fem övergripande målen.

Sammanfattning lärdomar från året samt utvecklingssatsningar och framväxande fokus 2025 presenterades.

1. Förstärka, förbättra och effektivisera
2. Integration av forskning, utbildning och praktik
3. Kommunikation, lärande och tillämpad AI/datadriven utveckling
4. Uppväxling!

Medskick från styrelsen:
- Viktigt med samsyn och att vi förstärker processerna
- Tydlighet i processerna
- Behövs tydlighet i vad MDU får ut av SHK gällande forskning och utbildning
- Vi har kommit en bra bit på vägen – mycket har hänt 2024!

3. Presentation från två initiativ

- Roza Sharif, enhetschef, kom och berättade om arbetet på Mötesplatser med jobbcentrum i Eskilstuna, en av SHKs testbäddar.
- Filmer visades från initiativet Servicetjänster och Linnea Zumeata, utvecklare på VOF hade skriftligen skickat med en kort berättelse. Båda initiativ finns i bilaga 1

4. Ekonomi

- Budget och utfall per 30 september 2024, bilaga 1 *(Emma Mossberg)*

Ekonomi godkänns och läggs till handlingarna. Budget och utfall i balans.

5. Korta informationspunkter

- *Verksamhetsberättelse 2024*
  Verksamhetsberättelse tas fram till styrelsemötet 31 jan 2025

- *Utvecklingsprogrammet*

Planering är igång för pilot 2.

- 6 tillfällen from mars - september
- Totalt 20 platser – Core Team avgör
- Justeringar i enlighet med önskemål och utvärdering
- Koppling till tidigare omgång – första ambassadörsträff i början av december

- *Uppföljning Almedalen*
  - Lunchen i Almedalen har lett till vidare kontakt med samtliga parter. Archus har varit involverade i dialogen kring ett initiativ på Vallby i Västerås. Eskilstunas Core Team-representanter har träffat Utfallsfondens Joakim Werr. Ser möjligheter när arbete som utvecklas i SHK ska skalas upp, dock krävs en del eftertanke och kunskap innan finansiering tas in från fonden. Ansökning planerades att göras till Sustain Gov, den föll på att kommunen inte hade kraft att vara koordinerande part. Emma Mossberg deltog i Skandias stiftelse Idéer för livet seminarium i Almedalen vilket resulterat i att Samhällskontraktet bjudits in till en koalition av aktörer som arbetar med barn och unga, möjlig finansiering framåt.

- *Pausat gästprofessur till minne av Alva Myrdal*
  - Pausat pga behov av prioritering

- *Seniora rådgivare 2025*
  - Professor Laura Lee gör sin sista period ht 2024 som rådgivare. Ny/nya föreslås på nästa styrelsemöte som ligger i linje med SHKs fokus. Styrelsen välkomnas komma med förslag.

Medskick från styrelsen:

- Inga särskilda medskick gällande verksamhetsberättelse 2024. Presenteras för styrelsen nästa styrelsemöte.
- Diskussion gällande utvecklingsprogrammet. Togs i beredningen inför styrelsemötet i september bort som beslutspunkt. Dock behöver en eventuell andra pilotomgång beslutas av styrelsen. Det behöver bli tydligt hur programmet kompletterar befintliga ledarskapsprogram, syftet, vilka som ska gå samt långsiktighet. Beslut tas på kommande styrelsemöte. Diskussion sker innan dess. Tommy Malm som är frånvarande involveras i diskussionen.
- Viktigt att tänka internationellt och nationellt ledande personer som kan bidra till utvecklingen. Även viktigt att utvärdera Laura Lee´s insats och ta med lärdomar till SHK och till nya samverkanssystemet på MDU.

6. Kommunikation

- Kommunikationsmålen godkändes med förtydligande om att SHKs övergripande kommunikation ska bidra till målen i SHK uppnås. Bilaga 2.

7. Samhällskontraktet och dess organisation

- Samhällskontraktet och dess organisation 2025 godkändes av styrelsen. Bilaga 3.

8. VP och budget

- VP och budget 2025 godkändes av styrelsen med korrigeringen gällande utvecklingsprogrammet.

  Som aktivitet under mål 1 ska det stå: ”Ett förslag till en andra pilotomgång av utvecklingsprogrammet tas upp i styrelsen för beslut.” Bilaga 4.

9. Uppföljning och utvärdering

Processledarna Linnea Rönnquist och Petra Edoff gjorde en kortfattad presentation om den löpande systematik kring lärande och uppföljning i SHK. Processledarna hänvisade till *den handbok* som är framtagen vilket är ett internt dokument som kommer delas med styrelsen.

Christina Johannesson föreslogs som extern utvärderare. I förslaget presenterades att hon tar fram en ”executive summery” för SHK 2022-2025 samt processar fram framåtsyftande utvärderingsfrågor tillsammans med styrelsen 2025-01-31.

Medskick från styrelsen:

- Uppföljning ska vara tydligt med effekten. Vad leder insatserna till?
- Den akademiska ambitionen behöver vara tydlig.
- SHK ska placeras i ett sammanhang och förstås utifrån vad SHK leder till.
- Bra upplägg för extern utvärdering. Styrelsen processar fram utvärderingsfrågor enskilt, ej tillsammans med Core Team i helgrupp.

10. Nytt avtal

Diskussion i styrelsen gällande process för avtalsförnyelse under 2025.

Medskick från styrelsen:

- Processen för avtalsförnyelse behöver ske under våren med ett avtal klart till sommaren.
- Utvärderingen bli viktig, avgörande att den bli klar i tid under q 1.
- Beslut gällande avtalet kan tas efter sommaren.

- Styrelsen behöver få tid tillsammans innan sommaren. Mötet i maj utökas till en heldag med middag på kvällen i Västerås.

11. Kommande styrelsemöte

- 31 januari 2025 i Eskilstuna. Core Team bjuds in första halvan av mötet.

Budget och utfall 2022-2025 Samhällskontraktet

Styrelsemöte 2025-01-31

Finansiär	Summa 2022-2025
Eskilstuna kommun	20 000 000
Västerås stad	20 000 000
Mälardalens universitet	4 400 000
Delsumma	**44 400 000**
Överskott från tidigare period	*4 150 000*
Tillgängligt Totalt	**48 550 000**

Namn	BUDGET TILLDELADE MEDEL Beslutsår					Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Utfall 2025	Totalt utfall
	2022	2023	2024	2025	TOTALT	per 2022-12	per 2023-12	per 2024-12		
Övergripande processtöd	2 800 000	2 900 000	2 900 000	2 900 000	11 500 000	2 506 744	2 931 269	2 893 642	-	8 331 655
Följeforskning	1 500 000	1 100 000	500 000	500 000	3 600 000	1 568 781	1 048 187	427 882	-	3 044 850
Event och kommunikation	650 000	500 000	700 000	700 000	2 550 000	729 298	450 847	736 946	-	1 917 091
Välmående självständiga äldre		3 300 000	3 500 000	3 500 000	10 300 000		2 080 194	3 469 022	-	5 549 216
Alla barn och unga lyckas		3 300 000	3 500 000	3 500 000	10 300 000		2 953 728	3 572 418	-	6 526 146
Delsumma		***11 100 000***	***11 100 000***	***11 100 000***	***38 250 000***	***4 804 823***	***9 464 225***	***11 099 911***		***25 368 959***
Pilotprojekt och seed money	4 600 000	7 000 000	8 500 000	5 600 000	25 700 000	349 272	111 091	2 920 819	-	3 381 182
Samhällsforum	1 900 000				1 900 000	1 037 366				1 037 366
Samhällslabbet	1 900 000				1 900 000	985 001				985 001
Samhällsakademin	1 900 000				1 900 000	1 066 458				1 066 458
	15 250 000	**18 100 000**	**19 600 000**	**16 700 000**	**69 650 000**	**8 242 920**	**9 575 315**	**14 020 730**	**0**	**31 838 965**

Budget, prognos och utfall 2022-2025 Samhällskontraktet

Styrelsemöte 2025-01-31

Grundbudget	Budget 2024	Prognos	Utfall 2024	Differens Budget-Utfall
Övergripande processtöd	2 900 000	2 900 000	2 893 642	6 358
Följeforskning	500 000	500 000	427 882	72 118
Event och kommunikation	700 000	700 000	736 946	-36 946
Välmående självständiga äldre	3 500 000	3 500 000	3 469 022	30 978
Alla barn och unga lyckas	3 500 000	3 500 000	3 572 418	-72 418
Summa	**11 100 000**	**11 100 000**	**11 099 911**	**89**

Varav OH-kostnader	1 887 258

Pilotprojekt och seed money	Budget 2024	Beslutat 2024	Utfall 2024
	4 250 000		
Övergripande utveckling			**1 011 917**
FIC		1 200 000	
Fokus Välmående äldre			**320 320**
Måltider och möten		100 000	
Servicetjänster		100 000	
Trygghetslösning		260 000	
Fokus Alla barn och unga			**1 588 582**
Horizonansökan		1 205	
Demokratisk vardagspraktik		864 000	
Normförskjutning i skolan		432 000	
Samverkan för fler i förskolan		648 000	
UVAS: vart, vem, varför		18 500	
Portfölj lärande		37 500	
Studentcoacher		250 000	
Planerat 2025	4 250 000		
Summa	**8 500 000**	**3 911 205**	**2 920 819**

Budget	**8 500 000**
Utfall 2024	**-2 920 819**
Kvarstående till 2025	**5 579 181**

Uppväxling	Mål 2024	Beslutat 2024
Externa medel	10 000 000	
Sponsring pensionärernas bössa		30 000
Youth Forward -		3 500 000
ungas delaktighet i hållbarhetsutveckling		
Hälsofrämjande arbete och närvaro i förskolan		693 000
Totalt externa medel	10 000 000	4 223 000
Interna medel		
Processledare forskning och utb.		650 000
Samverkansforskning		171 000
PostDoc 2 st		2 000 000
Doktorand		324 000
AI i undervisning		250 000
Totalt interna medel		3 395 000
Summa	**10 000 000**	**7 618 000**

Forskning per akademi	Budget 2024	Uppteckning 2024	Totalt uppteckning tom 2026
UKK	2 500 000	1 049 269	2 873 022
HVV	2 500 000	1 394 976	3 659 700
EST	2 500 000	2 062 409	4 069 958
IDT	2 500 000	1 270 202	2 915 289
Summa	**10 000 000**	**5 776 856**	**13 517 969**

SAMHÄLLSKONTRAKTET 2022 - 2025	Budget 2024	Utfall 2024	Differens Budget-Utfall
Övergripande processtöd	2 900 000	2 893 642	6 358
Följeforskning	500 000	427 882	72 118
Event och kommunikation	700 000	736 946	-36 946
Välmående självständiga äldre	3 500 000	3 469 022	30 978
Alla barn och unga lyckas	3 500 000	3 572 418	-72 418
Delsumma	***11 100 000***	***11 099 911***	**89**
Pilotprojekt och seed money 2024	8 500 000	2 920 819	5 579 181
Pilotprojekt och seed money 2025		-	
Summa	**19 600 000**	**14 020 730**	**0**

SAMHÄLLS KONTRAKTET

2024

Mälardalens universitet

VÄSTERÅS STAD

Eskilstuna kommun

RÖSTER OM ÅRET

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2024

Samhällskontraktet är ett partnerskap mellan Mälardalens universitet (MDU), Västerås stad och Eskilstuna kommun där vi utforskar och hittar lösningar på komplexa samhällsutmaningar tillsammans med andra samhällsaktörer.

Förord	03
Tillbakablick 2024	04
Om Samhällskontraktet	06
Vision, mission och mål	08
Fokusområdena	08
Portfölj av initiativ	10
Intervju: Att hålla en demokratisk vardagspraktik	16
Intervju: Den utforskande spiralen	18
Intervju: Framtidens äldreboende	20
Intervju: Samverkan med civilsamhället	22
Future Impact Champions	24
Genomförda aktiviteter 2024	26
Måluppfyllelse	28
Ekonomi	29
Vägen framåt	30
Riktning 2025	31

FÖRÄNDRING, SAMARBETE OCH FRAMGÅNG

Det är med stolthet jag skriver förordet till 2024 års verksamhetsberättelse. Samhällskontraktet har under de senaste åren genomgått en total omdaning. Det som började som ett ”omtag” slutade med att vi hade transformerat hela vårt uppdrag och arbetssätt. Av den enkla anledningen att, om vi gemensamt ska hantera komplexa samhällsutmaningar – kommer vi att behöva transformera de system vi befinner oss i. Och vi var tvungna att börja med oss själva.

Genom att integrera forskning, utbildning och praktik i våra initiativ har vi kunnat skapa synergier och nytta som sträcker sig långt bortom de enskilda initiativen. Förutom ett breddat engagemang från våra tre parter har vi under året växlat upp samarbetet med andra offentliga aktörer, näringsliv och civilsamhälle.

Alla de personer som är en del av Samhällskontraktet har utmanat invanda föreställningar och arbetssätt. Tillsammans har vi fullt ut fått till ett missionsorienterat arbetssätt som utgår från de komplexa samhällsutmaningar våra tre parter prioriterat och går i riktning mot "Alla barn och unga lyckas" och "Välmående och självständiga äldre”.

2024 var även ett år med större finansiella muskler. MDU:s rektor tilldelade 10 miljoner kronor årligen tilltvärvetenskaplig forskning kopplat till Samhällskontraktet. Utöver det har verksamheten växlats upp med ytterligare 7,6 miljoner kronor. Vad som är än större är att hundratals människor modigt och engagerat har medverkat i initiativ som skapar utveckling och innovation i riktning mot ett tryggt och hållbart samhälle.

I den här verksamhetsberättelsen vill vi dela med oss av Samhällskontraktets resa under 2024. Vi vill berätta om vårt gemensamma arbete, de framsteg vi gjort och de lärdomar vi dragit. Framförallt vill vi berätta om några av de människor som utgör Samhällskontraktet.

Välkommen in i Samhällskontraktets värld!

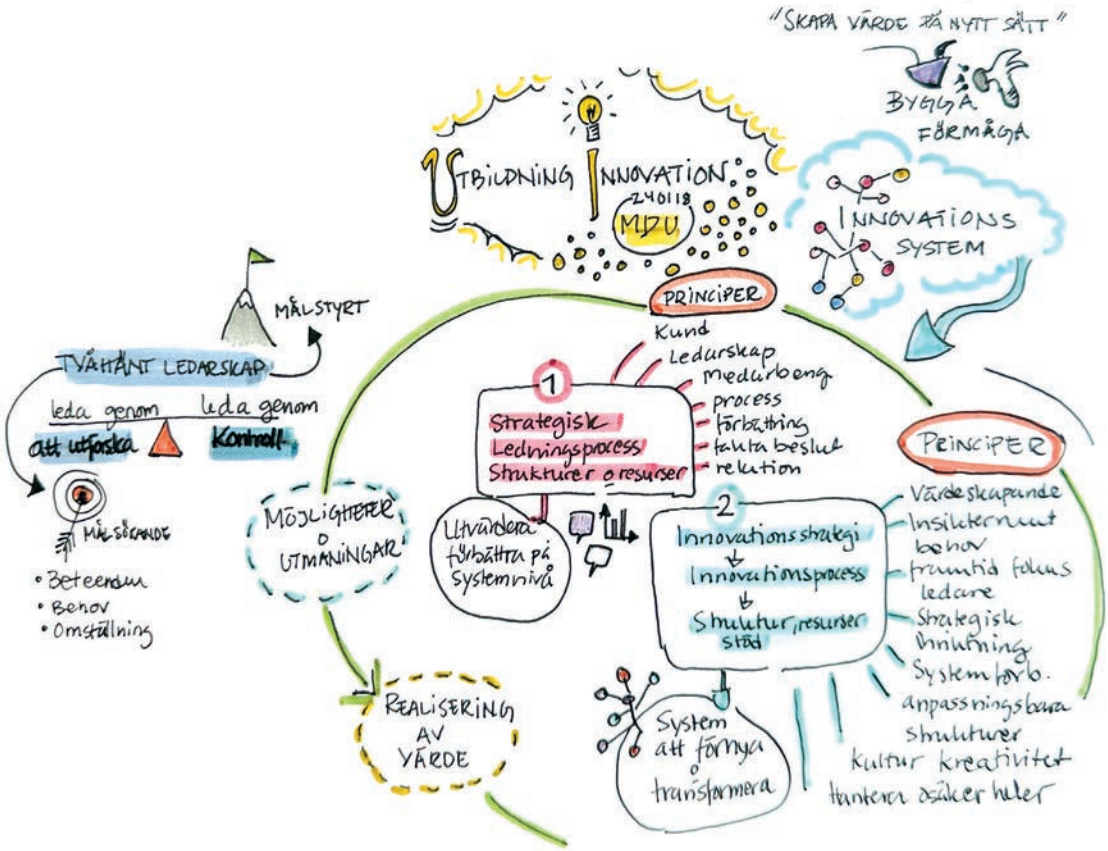

TILLBAKABLICK 2024

1. Årets första fokus var att skala upp mängden initiativ och dess effekt.

Antalet initiativ mer än fördubblades under året. Initiativ som integrerar forskning, utbildning och praktik på olika sätt. När vi gick in i 2024 gick det fortfarande lite trögt i området 'Välmående och självständiga äldre', det har dock ändrats under året och nu är det full fart i området. En mängd initiativ har skapats, många aktörer från både offentliga organisationer, näringsliv och civilsamhälle har kopplats på. Inom 'Alla barn och unga lyckas' har området fortsatt växa och skapat en stark struktur för lärande mellan initiativen och med en stark koppling tillbaka till core team.

Under året har en ny testbädd etablerats i Eskilstuna inom 'Alla barn och unga lyckas' tillsammans med sex olika förvaltningar inom kommunen. Testbädden består av mötesplatser med jobbcentrum i Årby och Fröslunda och är ett koncept som handlar om att i hela stadsdelarna skapa möten som möjliggöra för allt ifrån trygghet, välbefinnande och integration till fler jobb, meningsfull fritid och ökade skolresultat. Här utmanas rådande stuprör och långa beslutsprocesser för att kunna samverka och innovera mellan olika förvaltningar där andra aktörer och olika forskningsdiscipliner bjuds in.

2. Årets andra fokus var att stärka och fullt ut integrera utmaningsdriven utbildning och tvärvetenskaplig forskning.

Under året har flera utbildningsprogram, ex beteendevetar- och folkhälsovetarprogrammen kopplat sina examensarbeten till Samhällskontraktets fokusområden. Studenter från olika utbildningar har haft uppdrag, exempelvis studenter från rumslig gestaltning som arbetat med seniorresturangens inredning, studenter från olika program som arbetat med

Processtödet utvecklar koncept för utmaningsdriven utbildning.

Samhällskontraktets styrelse diskuterar framtidens utbildning under Almedalen.

Eskilstunas ungdomsverksamhet UNIK och Västerås stads ungdomsdialog.

Forskningen tog ett rejält kliv när MDU:s rektor valde att tilldela 10 miljoner årligen under tre år för tvärvetenskaplig forskning till Samhällskontraktet. Forskningsmedel som i sin tur kommer att växlas upp med extern finansiering. Under året har mycket arbete lagts på att matcha forskare mot de utmaningar som finns prioriterade inom fokusområdena och finansieringen tecknas upp löpande. Positivt för året var att MDU valde att stärka upp representationen i Core Team med ytterligare fyra personer vilket gör att samtliga akademier nu finns representerade med minst en person vardera.

3. Årets trejde fokus var lärande, ledarskap och kommunikation.

Ett strategiskt lärande sker nu inom varje initiativ, mellan initiativen, inom portföljen som helhet och mellan båda fokusområdenas portföljer. Lärande som förhållningssätt och kultur är helt avgörande för att skapa utveckling och innovation i komplexa miljöer. En första pilotomgång av ett utvecklingsprogram för systemtransformation genomfördes. En grund har lagts för ett helt nytt kommunikationsarbete, där kommunikationen fullt ut kopplas samman med lärande och impact. Detta arbete kommer rullas ut 2025.

Gemensamt lärande mellan initiativen i portföljen 'Alla barn och unga lyckas'

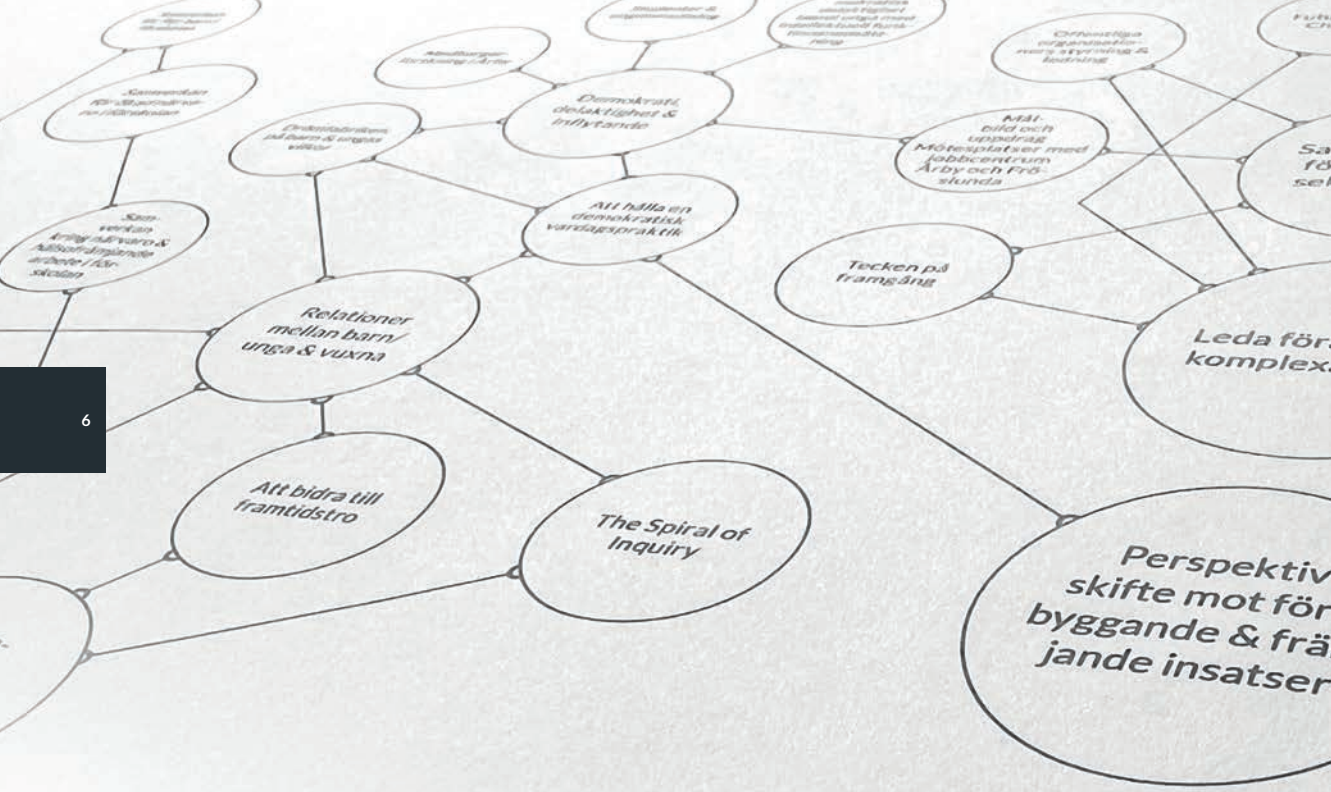

OM SAMHÄLLSKONTRAKTET

Samhällskontraktet är ett partnerskap mellan Västerås stad, Eskilstuna kommun och MDU som verkar lokalt i de två kommunerna men med en nära koppling till både regionala, nationella och internationella aktörer och nätverk.

Under de senaste åren har en transformation skett av Samhällskontraktet. Komplexa utmaningar har satts i centrum och missionsorienterad innovation har antagits som arbetssätt. Ett arbetssätt som grundar sig i existerande forskning samtidigt som helt nya modeller och arbetssätt tas fram och beforskas. Grundpelarna är innovationsledning, designpraktik och systemtänkande där de integreras till en ny helhet.

Komplexa utmaningar kan inte adresseras med hjälp av enskilda projekt. Parterna i Samhällskontraktet kraftsamlar för att 'Alla barn och unga lyckas' och 'Välmående självständiga äldre' genom att skapa och leda initiativ där olika aktörer, professioner och discipliner samskapar i en gemensam riktning.

I Samhällskontraktet är den systemiska portföljen ett viktigt verktyg för att identifiera och prioritera vilka insatser som görs samtidigt samt vilka relationer de får till varandra. Portföljen möjliggör skiftet från delar till helhet, samtidigt som varje del får stor utväxling.

Att arbeta med systemiska portföljer handlar inte bara om att se vilka initiativ som pågår och dess relationer. Det handlar om att göra relationerna mellan initiativ verkliga. Inom Samhällskontraktet görs detta genom en lärandestruktur som går från lärandet inom ett initiativ till mellan strategiskt sammanflätade initiativ till portföljen som helhet.

På så vis kan parterna i samarbete med andra aktörer på riktigt bedriva förändringsarbete på systemnivå.

MDU

Jonas Stier

Professor socialt arbete MDU och vetenskaplig ledare i Samhällskontraktet

”Med tvärvetenskapliga ansatser och utifrån styrelsens prioriteringar för innevarande verksamhetsplan har forskningen inom Samhällskontraktet genererat ny kunskap om olika samhälleliga och verksamhetsmässiga företeelser samt utvärderat, utvecklat och förfinat arbetssätt och professionell praktik i kommunernas verksamhet. Därtill har genomförda utbildningar fungerat kompetenshöjande för kommunernas personal och chefer inom verksamhetsområden som exempelvis förskola, skola, socialtjänst, arbete och försörjning. Även utbildning av MDU:s forskare – Future Impact Champions – har genomfört i syfte att ytterligare optimera forsnings- och utbildningsamverkan inom Samhällskontaktet.”

ESKILSTUNA KOMMUN

Johan Lindström

Förvaltningschef Vård och omsorgsförvaltningen Eskilstuna kommun och representant Core Team 'Välmående och självständiga äldre

”Samhällskontraktet är identifierat som en strategisk partner till Eskilstuna kommun. Kommunen har en ambitiös vision och strategiska mål som i olika grad präglas av komplexitet. På resan mot visionen och de strategiska målen har Samhällskontraktet under 2024 bidragit med kunskap, processtöd och innovationskraft i flera viktiga utvecklingsarbeten. Kommunen har i samskapandet med Samhällskontraktet ökat förmågan att inkludera perspektiv och dra nytta av den spänning som kan finns i komplexa samhällsutmaningar.”

VÄSTERÅS STAD

Per Inge Hellman

Hållbarhetschef Västerås stad och representant i styrelsen samt Core Team 'Alla barn och unga lyckas'

”Vi har ett gemensamt fokus på två områden: Alla barn och unga lyckas och Välmående och självständiga äldre. Det ger oss möjlighet att ta oss an utmaningar som kräver ett förhållningssätt där helheten och relationerna mellan olika faktorer är viktiga. Utifrån våra två fokusområden identifierar vi olika initiativ som bedrivs med ett missionsinriktat angreppssätt. Det gör att vi inom ramen för Samhällskontraktet kan arbeta tillsammans för att bättre lyckas möta samhällsutmaningar, över tid. Inom ramen för de projektmedel vi söker kan vi engagera fler externa partners att hjälpa oss att åstadkomma hållbara lösningar.”

Vår vision

Ett tryggt och hållbart samhälle präglat av tillit där du som invånare känner dig inkluderad och ges förutsättningar att uppnå din fulla potential genom hela livet

Vår mission

Tillsammans lösa komplexa samhällsutmaningar, skapa lärande, sprida kunskap och insikter genom målmedveten och innovativ samproduktion mellan Samhällskontraktets parter, invånare, civilsamhälle och näringsliv.

Våra mål

1. Samtliga parter upplever att verksamheten inom Samhällskontraktet har bidragit till utveckling och innovation utifrån respektive parts behov och identifierade samhällsutmaningar inom de båda fokusområdena.
2. Samtliga parter upplever att det finns en systematik för innovationsarbetet samt en väl fungerande styrning, ledning och uppföljning av verksamheten i Samhällskontraktet.
3. Samtliga parter upplever att det finns en väl fungerande och ändamålsenlig kommunikation för Samhällskontraktets verksamhet.
4. Samtliga parter upplever att det finns en väl fungerande och ändamålsenlig bemanning för Samhällskontraktets verksamhet.
5. Samhällskontraktet har som mål att växla upp befintlig finansiering med minst 10 Mkr.

Våra fokusområden

Samhällskontraktet tar sig an komplexa utmaningar utifrån två prioriterade fokusområden:

- **Alla barn och unga lyckas**
- **Välmående och självständiga äldre**

Fokusområdena ger verksamheten mål att arbeta mot och möjliggör för verksamheten att samla olika aktörer (offentliga, privata och civila) i en gemensam riktning.

VÅRA FOK

Alla barn och unga lyckas

2024 var ett år då nya stora initiativ, såsom ‘samverkan för ökad närvaro i förskolan och ‘unga vuxna utan arbete eller studier’, förankrades, mobiliserades och kom igång samtidigt som de två första initiativen nådde fram till implementeringsstadiet.

Fokusområdets Core Team växte med fler förvaltningar representerade och fler akademier på MDU. De nya representanterna från MDU fick i uppdrag att stödja utvecklingen av nya sätt att inkludera forskning och utbildning Samhällskontraktets utvecklings och innovationsarbete. Nya samarbeten för att inkludera uppdrag från verkligheten i utbildningar etablerades samtidigt som flera studenter anställts som amanuenser (studentanställning) för allt ifrån ungdomsdialog till att vara coacher i en digital verkstad. Samtidigt har grunden lagts för den

Välmående och självständiga äldre

Under 2024 skalade fokusområdet upp verksamheten från två till åtta initiativ och många av initiativen gick från utforskande till att pilota nya idéer i samverkan med andra aktörer. I ‘Måltider och möten’ lyckades vi vända debatten från kritiska röster kring stängda kommunala restauranger till att seniorer aktivt arbetade med oss i processen och är en central del av piloter tillsammans med matleverantör och engagerade restaurangägare. I ‘Framtidens servicetjänster’ har vi tagit ett modigt steg i att utforska en fråga långt före beslut och ny lagstiftning är på plats och i ‘Framtidens äldreboende’ blickar vi långt in i framtiden för att utveckla scenarion som kan informera både den kommunala verksamheten och fokusområdets arbete de närmaste åren.

Lärande över städerna har fått en skjuts kring

KUSOMRÅDEN

7
prioriterade utmaningar

15
initiativ aktiva under 2024

tvärvetenskapliga kopplingen till Samhällskontraktet där forskning kopplat till både förskolebarn, grundskoleelever och gymnasieelever formerats.

I relation till utvecklingen av tvärvetenskaplig forskning och utmaningsdriven utbildning arbetar nu alla tre parterna mer tillsammans. Under 2022 och 2023 kopplade flera initiativ främst till en av parterna. Under 2024 ökade antalet initiativ där de tre parterna delade ledarskapet och former för hur parterna kan arbeta ihop kring en fråga, snarare än att endast dela lärdomar mellan varandra, började ta form.

Lorem ipsum dolor sit amet cras congue imperdiet pede. Curabitur scelerisque odio quis magna. Aliquam ut elit.

5
prioriterade utmaningar

9
initiativ aktiva under 2024

de parallella initiativen som tittar på samverkan med civilsamhället. Mobiliseringen över förvaltningar, akademi, näringsliv och civilsamhälle har varit ett fokus för året som fallit ut väl och gör oss väl rustade för kommande år.

Den tvärvetenskapliga forskningen har under året etablerats både i följeforskning av initiativ och i två nya som drivs från MDU. Studenter involveras både inom ramen för kurser, som feriearbete och med UF-företag. Tillskott av fler akademier i Core Team och resurser till processtödet möjliggör att denna trend kan ytterligare stärkas under 2025.

Lorem ipsum dolor sit amet cras congue imperdiet pede. Curabitur scelerisque odio quis magna. Aliquam ut elit.

På nästkommande sidor går det att ta del av alla de initiativ som drivits inom fokusområdena under 2024. ⟶

PORTFÖLJ AV INITIATIV

Bilden visar Samhällskontraktets prioriterade utmaningar, och relationerana mellan utmaningarna och initiativen.

FORSKNING UTBILDNING PRAKTIK

Alla barn och unga lyckas

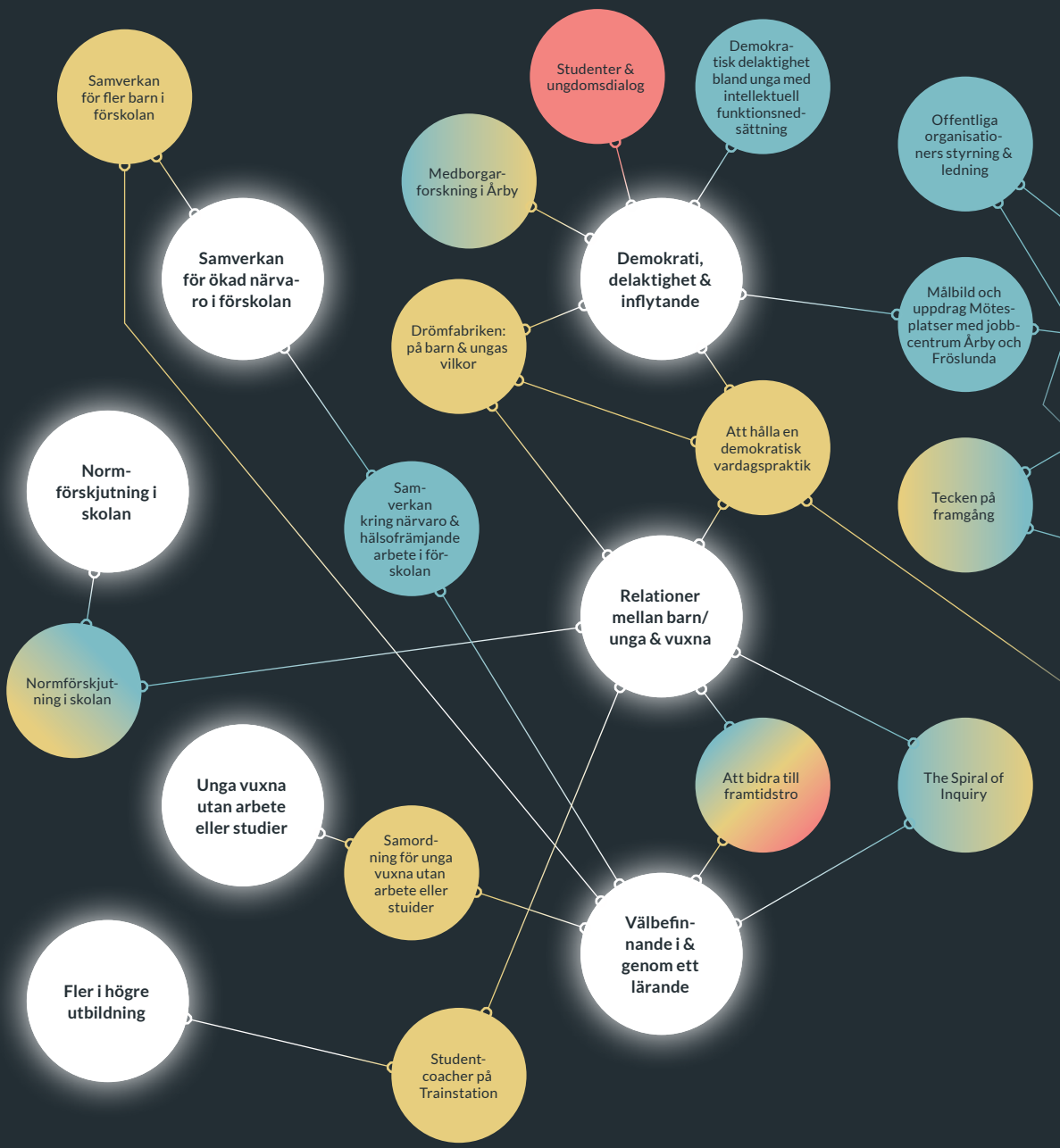

15
prioriterade utmaningar

27
initiativ aktiva under 2024

49
nyckelpersoner inom initiativen

600+
personer som deltagit på något sätt under året

950+
personer som deltagit i perspektivinsamling

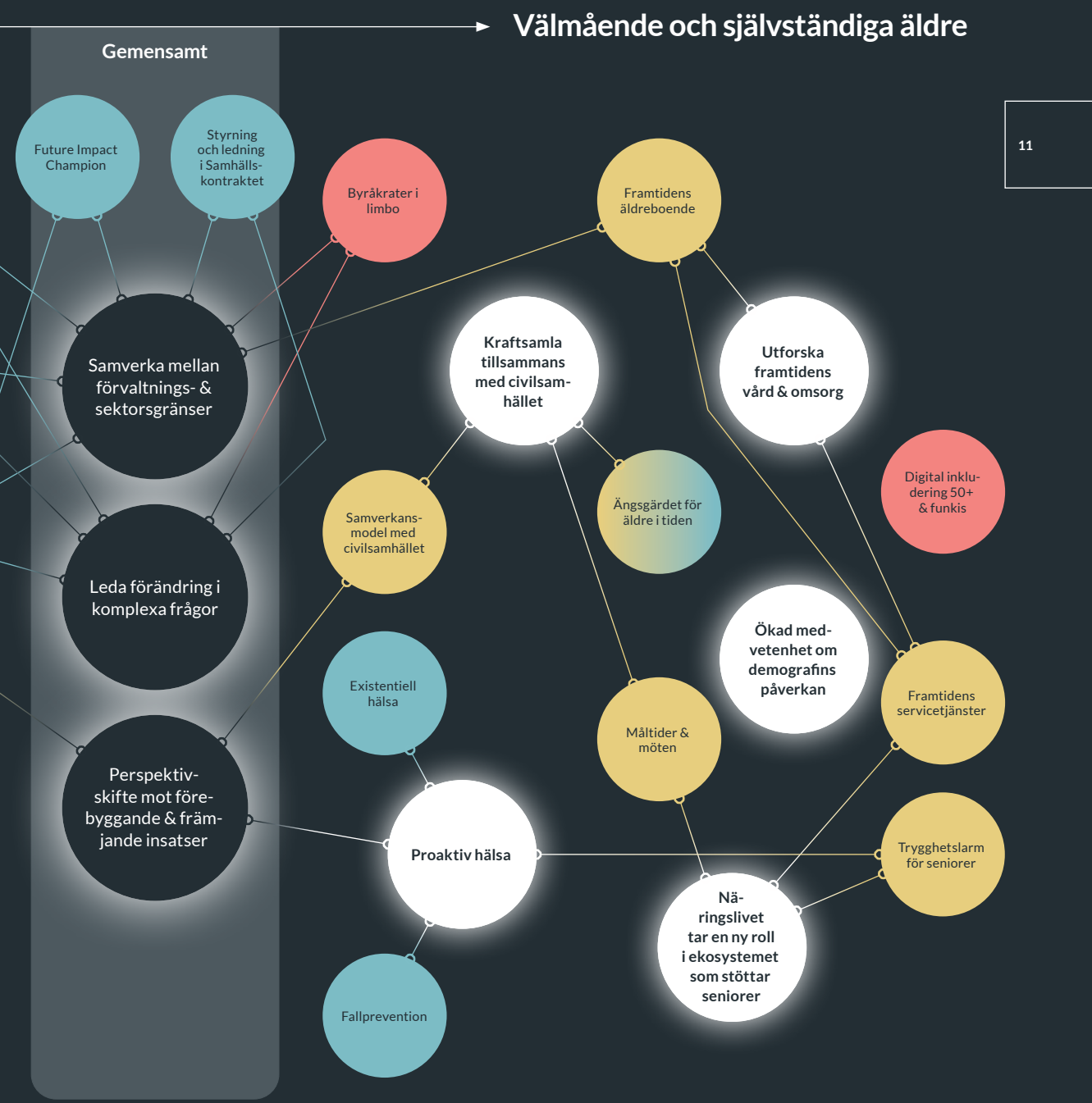

Initiativ 2024: Alla barn och unga lyckas

INITIATIV	NYCKELPERSONER	BESKRIVNING
Samverkan för fler i förskolan PRAKTIK	Katarina Andersson, enhetschef förskolans stöd och utvecklingsenhet, Eskilstuna kommun Haidi Bäversten, nämndstrateg barn och utbildningsförvaltningen Västerås stad Netta Korhonen, processledare, Samhällskontraktet	Forskning har visat på värdet för barn att delta i en förskola av god kvalitet. Initiativet 'Samverkan för fler i förskolan' utforskar hur olika aktörer kan samverka för att öka närvaron i förskolan samt hur förskolan kan möta nya typer av behov i ett föränderligt samhälle. **Under 2024:** • Skapades en tydlig bild och förståelse för vilka aktörer som bör samverka. • Identifierades samhällstrender som påverkar både förskolans betydelse och föräldrars önskemål om barnens förskoletid. • Togs koncept fram för hur identifierade aktörer kan samverka för att öka närvaron som kommer testas under våren 2025.
Att hålla en demokratisk vardagspraktik PRAKTIK	Robert Ånholm, demokrati och ungas inflytande, Västerås stad Elin Engström, processledare, Samhällskontraktet	Hur kan vuxna i sitt vardagliga möte med barn och unga främja barn och ungas engagemang och medskapande i sina sammanhang? Initiativet 'Att hålla en demokratisk vardagspraktik' har utforskat hur fritidspedagoger, familjevägledare och skolpersonal kan möta barn och unga i sin vardag för att främja deras delaktighet. **Under 2024:** • Utvecklades och testades utbildningsinsatsen 'Främjande praktik' för alla verksamheter som arbetar med barn och unga. • Skapades en struktur för hur ledningen från olika verksamheter att tillsammans testa nya sätt att möjliggöra medarbetarnas 'Främjande praktik' • Planerades ett arbete med att se över hur delaktighet i olika verksamheter mäts som sökte finansiering från Vinnova.
Medborgarforskning Årby PRAKTIK FORSKNING	Roza Sharif, enhetschef jobbcentrum mötesplatser Årby och Fröslunda, Eskilstuna kommun Terence Fell, docent statsvetenskap, MDU	Vem äger berättelsen om en stadsdel? Hur förstår vi hur en stadsdel utvecklas? Forsknings- och innovationsinitiativet 'Medborgarforskning i Årby' utforskar och testar hur invånarna själva kan vara med och få fram bilder och berättelser om deras stadsdel för att kommunen i sin tur bättre ska kunna förstå hur områdets potential utvecklas. **Under 2024:** • Identifierades en lämplig metod för medborgarforskning i Årby. • Planerades det första testet tillsammans med Mötesplatsen med jobbcentrum. • Definierades forskningsfrågor, plan och etikansökan beviljades.
Studenter och ungdomsdialog UTBILDNING	Robert Ånholm, demokrati och ungas inflytande, Västerås stad Mattias Loshak Snöblom, student folkhälsovetenskap, MDU Maryam Ali, student statsvetenskap, MDU Robert Ånholm, demokrati och ungas inflytande, Västerås stad	Hur kan ungas röster involveras i politiska beslut samt utvecklingsarbeten i kommunen? Initiativet 'studenter och ungdomsdialog' utforskar hur studenter kan anställas för att stötta ungdomar att själva engagera andra ungdomars röster i viktiga frågor. **Under 2024:** • Gjordes ett test tillsammans med studenter från MDU, feriepraktiken (kommunens program för sommarjobb) och Förebyggarcentrum där ungdomarna utforskade vad de önskar av vuxna för att kunna stärka ungas psykiska välbefinnande. • Påbörjades arbetet med att göra student- och ungdomsdialog till en permanent del av Förebyggarcentrums arbetssätt.
Demokratisk delaktighet bland unga med intellektuell funktionsnedsättning FORSKNING	Jonas Hultin, lektor statsvetenskap, MDU Björn Boman, Postdoc. Statsvetenskap, MDU Zelal Bal, lektor statsvetenskap, MDU Joakim Johansson, lektor statsvetenskap, MDU	Vilka barn och unga deltar i demokratiska processer och forum? Initiativet 'Demokratisk delaktighet bland unga med intellektuell funktionsnedsättning' försöker skapa en bättre förståelse för hur unga med intellektuell funktionsnedsättning deltar i demokratiska processer samt vad som kan göras för att främja deras deltagande. **Under 2024:** • Publicerades en litteraturöversikt kring frågan. • Skickades en forskningsansökan till Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.
Målbild och uppdrag Mötesplatser med jobbcentrum Årby och Fröslunda FORSKNING	Malin Skoglund, tf. förvaltningschef arbetsmarknad och vuxenutbildningsförvaltningen, Eskilstuna kommun Linnéa Rönnquist, processledare, Samhällskontraktet	Hur kan sex olika förvaltningar tillsammans skapa en målbild och uppdrag att samverka kring? Initiativet 'Målbild och uppdrag Mötesplatser med jobbcentrum Årby och Fröslunda' utforskade hur flera förvaltningar tillsammans kan arbeta för att få fram en målbild och ett politiskt uppdrag som de sedan tillsammans kommer arbeta för att leverera. **Under 2024:** • Testades olika former för samskapande mellan förvaltningarna. • Målbilden och uppdraget som togs fram godkändes av kommunfullmäktige i Eskilstuna kommun.
Drömfabriken: på barn och ungas villkor PRAKTIK	Marie Reisten Lindkvist, projektledare Drömfabriken, Västerås stad Hanna Turesson, processledare,Samhällskontraktet	Hur kan en invånararena skapas på barn och ungas villkor? Initiativet 'Drömfabriken: på barn och ungas villkor' tittade på hur en process där barn/unga och vuxna kan mötas på lika villkor för att kontinuerligt skapa invånararena Drömfabriken. **Under 2024:** • Sammanställdes insikterna från dialogarbetet 2023 i en rapport. • Identifierades områden och där nya arbetssätt kan behövas.

Samverkan kring närvaro och hälsofrämjande arbete i förskolan FORSKNING	Mia Heikilä, professor barn- och ungdomsvetenskap Stockholms universitet Lena Almqvist, professor i psykologi MDU	I relation till initiativet 'Samverkan för fler i förskola' bedrivs en forskningsinsats som tittar på hur kvalitén i förskolan kan stärkas samtidigt som närvaron ökar. **Under 2024:** • Identifierades forskningsfrågor. • Beviljades planeringsbidrag för arbetet från FORTE.
Normförskjutning i skolan PRAKTIK FORSKNING	Eric Johansson, verksamhetschef grundskoleverksamheten f-6, Västerås stad Katrin Fardish, strateg för jämställdhet och våldsprevention, Västerås stad Emmie Wahlström, Postdoc. Socialt arbete, MDU Elin Engström, processledare, och systemisk designer, Samhällskontraktet	Intervjuer med skolpersonal visar på tecken att skillnaden mellan hur olika skolors personal bemöter våldsamma och kränkande situationer varierar allt mer. Tecken som belyser frågan: vilka normer och värderingar verkar skolpersonal utifrån och hur påverkas detta av förändringar i samhället i övrigt? Initiativet 'Normförskjutning i skolan' försöker öka förståelsen för denna trend samt vad som kan göras för att adressera situationen. **Under 2024:** • Intervjuades elever och skolpersonal för att få en initial bild av nuläget. • Designades en lärandeprocess för arbetet 2025. • Rekryterades skolor och forskare som kommer medverka i arbetet 2025. • Gjordes en kunskapsöversikt kring frågan.
Samordning för unga vuxna utan arbete eller studier PRAKTIK	Monica Widelund, verksamhetschef gymnasieverksamheten, Eskilstuna kommun Jenny Asp, enhetschef Arenan, Västerås stad Karolina Öjeman, utvecklingsledare, Västerås stad Netta Khoronen, processledare, Samhällskontraktet	Forskning visar att det i Sverige finns ca 150 000 unga vuxna utan arbete eller studier (UVAS) som utan vård och omsorg riskerar att hamna snett. Initiativet 'Samordning för unga vuxna utan arbete eller studier' samlar olika offentliga, privata och civila aktörer för att utforska vilken samordning som krävs, vilka tidiga insatser som det går att lära av och vilka nya insatser som behövs. **Under 2024:** • Kartlades vilka aktörer som behöver samverka kring målgruppen. • Intervjuades olika aktörer för att synliggöra utmaningar och möjligheter kring samordningen av aktörerna. • Utvecklades koncept för samordning och lärande för att stärka målgruppen som ska testas under 2025.
Studentcoacher på Trainstation PRAKTIK	Charlotta Reichsten, enhetschef teknik och fritid, Västerås stad Johannes Finnman, processledare och lektor i psykologi, Samhällskontraktet	Hur kan ungdomar i lågutbildade områden uppmanas och inspireras att söka till högre utbildning? Initiativet 'Studentcoacher på Trainstation' testar Västerås stad att anställa studenter som coacher i en kommunal verksamhet som riktar sig mot ungdomar. Detta för att kunna stötta unga i sina val och visa på möjligheter med högre utbildning. **Under 2024:** • Rekryterades de första studenterna från MDU. • Testades processer för att introducera studenterna till deras roll i verksamheten.
Den utforskande spiralen PRAKTIK FORSKNING	Sophia Lines, förstelärare Zetterbergsgymnasiet, Eskilstuna kommun Johannes Rytzler, docent i didaktik och lektor i pedagogik, MDU	Initiativet 'The Spiral of Inquiry', ett interaktivt forskningsprojekt, utforskar hur elever och lärare på Zetterberggymnasiet i Eskilstuna kan få en mer engagerande och trivsam skolmiljö som tydligt bidrar till elevernas framtid. Arbetet görs genom att utveckla strategier för pedagogisk och didaktisk utveckling genom användning av The Spiral of Inquiry. **Under 2024:** • Intervjuades lärare och elever om deras upplevelse av implementeringen. • Identifierades utvecklingsinsatser för bättre implementering. Insatserna kommer att testas 2025.
Att bidra till framtidstro PRAKTIK FORSKNING UTBILDNING	Maria Reisten Lindkvist, projektledare Drömfabriken, Västerås stad Karin Erkers, utvecklingsledare Skultuna kommundelsförvaltning, Västerås stad Kin Andersson, programansvarig beteendevetarprogrammet Johannes Finnman, processledare och lektor i psykologi Samhällskontraktet	Vad påverkar barn och ungas framtidstro i Skultuna? Initiativet 'Att bidra till framtidstro' engagerar studenter på MDUs Beteendevetarprogram i att tillsammans med Skultuna kommundelsförvaltning identifiera hur ungas framtidstro kan stärkas i Skultuna. **Under 2024:** • Skrevs två examensuppsatser gällande frågan. • Presenterades resultaten från examensarbetet för kommundelen. • Identifierade kommundelen områden för fortsatt utveckling och innovation.
Tecken på framgång PRAKTIK FORSKNING	Karin Erkers, utvecklingsledare Skultuna kommundelsförvaltning, Västerås stad Johannes Finnman, processledare och lektor i psykologi, Samhällskontraktet	Hur kan en kommun kombinera AI förstärkt datadrivet arbete med invånardialog för att kunna ta bättre beslut i utvecklings- och innovationsinsatser? Initiativet 'Tecken på framgång' utvecklar, testar och beforskar ett arbetssätt där datadrivna insikter lägger grunden för invånardialoger. **Under 2024:** • Utvecklades den konceptuella modellen. • Började modellen testas utifrån två olika case i Skultuna. • Identifierades forskningsfrågor.

Initiativ 2024: Välmående och självständiga äldre

INITIATIV	NYCKELPERSONER	BESKRIVNING
Framtidens äldreboende PRAKTIK FORSKNING	Eva Holm, Beställarchef Vård och omsorg, Västerås stad Oscar Sjöqvist Söderberg, Avdelningschef Teknik och fastighet, Västerås stad Petra Edoff, processledare, Samhällskontraktet	Hur kan framtidens boende för äldre utformas som främjar självständighet, välmående och samtidigt möter förvaltningarnas utmaningar med demografiska utvecklingen - fler äldre och mindre personal? I framtidens äldreboende utreder vi frågan tillsammans med Vård och omsorgsförvaltningen och Teknik och fastighetsförvaltningen med sikte på 2040. **Under 2024:** • Under 2024 hölls dialoger med pensionärsföreningar, civilsamhälle, regionen och leverantörer för att få deras perspektiv på frågan • Omvärldsanalys och trendspaning i tvärfunktionellt team inleddes och slutförs under 2025 tillsammans med framsynsforskare.
Digital inkludering 50+ och funkis UTBILDNING	Helena Robertsson, Digitaliseringsledare, Eskilstuna kommun Johannes Finnman, lektor i psykologi	Hur kan man främja inkludering av äldre personer, särskilt de med funktionsvariationer och utlandsfödda, i den pågående digitaliseringen inom äldreomsorgen? Den frågan integreras nu i utbildningen genom ett samverkansinitiativ och förväntas bidra till att förbättra arbetet med digital inkludering i kommunen. **Under 2024:** • Planering av studie som ska genomföras 2025 med studenter från beteendetarprogrammet för att kartlägga behov
Framtidens servicetjänster PRAKTIK	Fridha Söderqvist/Cecilia Jonsson, verksamhetschef, Eskilstuna kommun Petra Edoff, processledare, Samhällskontraktet	Hur skulle vi kunna brygga en trygg bro för äldre - från brukare till kund av servicetjänster? I framtidens servicetjänster utforskar vi vad som skulle hända om näringslivet utformade tjänster på ett sätt som ökar äldres självständighet och valfrihet samtidigt som det låter vård och omsorgspersonal att fokusera på de allra sköraste. **Under 2024:** • Perspektivinsamling med ett 50-tal aktörer har tydliggjort dagens behov och förutsättningar för alla relaterade aktörer och behovsägare • Omvärldsanalys, juridisk överblick och systemkartläggning genomfördes under våren • I en serie workshops tillsammans med näringslivsaktörer och civilsamhälle har ett antal pilotförslag utvecklats som ska genomföras under våren 2025
Trygghetslarm för seniorer PRAKTIK FORSKNING	Emanuel Vedefors, VD Salus mea Petra Edoff, processledare, Samhällskontraktet	Hur kan seniorer få ett stöd som möjliggör mer rörelse och möjlighet att komma ut i samhället på ett tryggt sätt? Initiativet ska utvärdera nyttan med modern välfärdsteknik som idag är tillgänglig på konsumentmarknaden. Initiativet undersöker hur de preventiva insatser som stöds av den aktuella lösningen kan bidra till färre vårdinsatser samt bidra till bättre hälsa för äldre, samt hur volontärer kan stötta de som saknar anhöriga i samma stad. **Under 2024:** • Under 2024 skedde dialog med Västerås stad och Salus mea deltog i Seniormässan för att rekrytera testpersoner och etablerade där samarbete med SPF. Testperioden startar 2025.
Fallprevention - Balans FORSKNING	Mia Folke, professor hälsoteknik, MDU Maria Ehn, forskare hälsoteknik, MDU Johanna Fritz, docent fysioterapi, MDU Mialinn Lindvall, btr. Lektor fysioterapi, MDU	Hur kan vi stötta seniorer att stärka sin hälsa - kopplat till styrka, snabbhet och balans - så att de får behålla hälsan och självständigheten längre? Initiativet fokuserar på utveckling av kunskap och interventionsverktyg för att minska fallolyckor bland äldre, med målsättning att öka individens livskvalité och minska samhällskostnader till följd av fall. Verktygen innefattar utvärdering av fysisk förmåga, träning och fysisk aktivitet, samt stöd för långsiktig beteendeförändring. **Under 2024:** • Planering av studier i dialog med kommunerna samt utveckling av etikansökningar. • I samverkan sökt externa medel för en utvidgning av arbetet. • Utveckling och utvärdering av gruppträningskoncept anpassat för nyblivna pensionärer.

Existentiell hälsa

FORSKNING

Thomas Wahl, lektor sociologi, MDU

Tomas Kumlin, lektor sociologi, MDU

Hur kan dialog kring existentiell hälsa och existentiella frågor påverka äldres välmående och förmåga att leva ett självständigt välmående liv?

Under 2024:
- Kunskapsöversikt: Insamling av vad som redan görs i Sverige i form av ex. Utbildningar och samtalsgrupper
- Kompetensinsats: Förslag på utbildning för medarbetare som möter äldre, för att bättre bemöta deras existentiella behov. Dialog med kommunerna resulterade i att flera verksamheter anmält intresse att testa insatsen 2025
- Under hösten påbörjades även en teoretisk och sociologisk fördjupning: Analys av hur existentiella frågor kan betraktas ur ett sociologiskt perspektiv.

Samverkansmodell med civilsamhället

PRAKTIK

Åsa Tavemark, utvecklingschef vård och omsorg, Eskilstuna kommun

Erik Klinga, processledare, Samhällskontraktet

Vilka modeller för samverkan kan hjälpa kommunen att öka kvalitén och mängden samverkan med civilsamhället? Vård- och omsorgsförvaltningens verksamhet har utmaningar att bidra till social samvaro och aktiviteter som ger guldkant för äldre i den nivå som efterfrågas, här utforskar vi vilka frågor och modeller som förvaltningen kan kroka arm med föreningar och folkbildning.

Under 2024:
- Kartläggning av behov från perspektivet VOF och seniorer de möter
- Perspektivinsamling civilsamhällesaktörer
- En serie utforskande workshops med civilsamhället har resulterat i piloter i form av utbildningsinsats kring extern finansiering, etablering av nätverk och koncept för mobila mötesplatser i civilsamhällets regi som alla ska testas under 2025

Ängsgärdet för äldre i tiden

PRAKTIK

FORSKNING

Aron Sivapalan, enhetschef Ängsgärdet, Västerås stad

Eva Holm, Beställarchef vård och omsorg, Västerås stad

Petra Edoff, processledare, Samhällskontraktet

Aziza al Ghafri, Postdoc. Industriell ekonomi och organisation, MDU

Inom ramen för Västerås senast öppnade äldreboende utforskar vi hur äldreboendet kan utvecklas för att möta dagens utmaningar och möjligheter. En utforskandeprocess ledde till tre piloter som utvecklades under 2024 och slutförs våren 2025.

Under 2024:
- Rollen teamombud testas för att se om ökad samordning på hemvist kan stöttas
- En samordningsmodell för aktiviteter tillsammans med civilsamhälle utvecklas
- Ett nytt typ av forum där personal, boende, civilsamhälle och anhöriga tillsammans möts för att utveckla verksamheten har utvecklats, testas 2025

Måltider och möten

PRAKTIK

Fridha Söderqvist, äldreomsorgschef, Eskilstuna kommun

Petra Edoff, processledare, Samhällskontraktet

Marianne Kiiskilä, bitr. Processledare, Samhällskontraktet

Martin Sande, Dialogues

Initiativet "Måltider och möten" syftar till att förbättra livskvaliteten för Eskilstunas seniorer genom att främja självständighet och social samvaro. Genom samarbeten mellan olika samhällsaktörer utvecklades tre pilotprojekt.

Under 2024:
- Seniorrestaurangen: En innovativ mötesplats som kombinerar måltider med aktiviteter för att stärka sociala band. Planeras starta våren 2025, under 2024 har varumärkespaket utvecklats, studenter från MDU arbetat fram rumslig gestaltning och UF Möbelmakarna tillsammans med ReTuna tar fram återbrukade möbler.
- Pensionärernas Bössa: Använder intäkter från utvalda rätter för att finansiera kostnadsfria middagar, stärkande gemenskap. Juridisk rådgivning har säkerställt att alla juridiska aspekter av verksamheten är korrekt hanterade.
- Matleverans Wolt i samarbete med 15 seniorer/testpersoner från SPF testade och utvecklade tjänsten i en pilot under våren för att passa en senior kundgrupp och öka deras självständighet/digitala mognad.

FOKUSOMRÅDE

Alla barn och unga lyckas

SAMHÄLLSMÅL

Alla barn och unga ges förutsättningar och tar sin rätt att medskapa sina sammanhang

INITIATIV

Att hålla en demokratisk vardagspraktik

ATT HÅLLA EN DEMOKRATISK VARDAGSPRAKTIK

Det finns ingen evidens för att barn och unga har mindre samhällsengagemang idag, men tilliten, känslan av sammanhang och möjligheten att påverka har minskat hos dagens unga. Initiativet Hålla en demokratisk vardagspraktik har undersökt hur vuxnas vardagliga handlingar kan skapa positiv påverkan på barns och ungas demokratiska deltagande.

Initiativet Att hålla en demokratisk vardagspraktik handlar om hur synen på barn, synen på invånare och även synen på tjänstepersoner kan utvecklas för att aktivera 2020-talets barns och ungas samhällsengagemang och deras eget utforskande av demokratin.

– Jag har jobbat med barn och unga i resurssvaga områden och de har i regel svårt ska forma en förening eller påverka politik. Engagemanget finns, men de fastnar ofta i byråkrati och tappar tillit till politiken och systemet. Lösningen är inte fler samtal med politiken, snarare att fler vuxna stärker deras tillit varje dag, säger initiativägaren Robert Ånholm som är samordnare för Demokrati och ungas inflytande på Förebyggarcentrum i Västerås stad.

Så vad innebär det att hålla en demokratisk vardagspraktik och vad betyder det för kommunens verksamheter, styrning samt samarbeten med andra organisationer? Det har initiativet undersökt under året.

Bland deltagarna finns pedagoger och tjänstepersoner i förskole- och skolverksamheter i olika stadsdelar. De har på flera olika sätt arbetat med att reflektera över och utveckla ett systemiskt tänkande kring hur barn kan bli bemötta så att deras egenmakt och känsla av sammanhang ökar.

> *”Jag säger bara WOW! Helt plötsligt kommer hon som vi haft så svårt att nå fram till i flera år och ger mig en kram! Det hade ALDRIG hänt innan. Någonting har hänt här!”*
>
> **Pedagog, förskola**

Initiativet har undersökt tre olika fokus av samspelet mellan barn (och unga) och vuxna: Relationen mellan barnet och den vuxne i en verksamhet, relation mellan barnet och den vuxne i community och

”Samhällskontraktets kärna är att bygga relationer och nätverk som har en gemensam vilja att utveckla initiativ och att hitta det innovativa. Det låser upp så mycket i en kommun och ger oss nu möjligheten att sprida en främjande praktik.”

Robert Ånholm

relationen mellan barnet och den vuxne i samband med styrning eller ledning.

Resultatet av arbetet kan beskrivas på tre olika nivåer. Den första handlar om att barn och unga på involverade fritidsgårdar och skolor känner sig mer sedda och delaktiga än innan insatserna testades. Även personalen uttrycker att de hittat helt nya sätt att möta och se barnen för att kunna främja deras engagemang.

– Deltagarna har bland annat arbetat med mikrohandlingar – små handlingar som gör stor skillnad i olika relationer till barnen. Ett nytt utforskande som lett till helt nya observationer och erfarenheter, säger Robert Ånholm.

Den andra nivån handlar om en pilot på skolor och fritidsgårdar. Nu finns det en utvecklad utbildningsmodell som kan ge verksamheter möjlighet att arbeta utifrån ett främjande perspektiv med fokus på skyddsfaktorer snarare än riskfaktorer. Under 2025 kommer den nya utbildningsinsatsen Främjande praktik att implementeras brett i staden.

– Det är så uppenbart att vi borde jobba mycket mer med skyddsfaktorer än riskfaktorer och med det främjande mer än det förebyggande. Vi behöver börja med det som funkar och förstärka det, säger Robert Ånholm och utvecklar:

– Vi går från att vara problemorienterade till att bli mer lösningsfokuserade. Att se styrkor och möjligheter, uppmärksamma det som växer istället för som idag jobba med en omvänd skönhetstävling där vi markerar vilka stadsdelar som är värst med hjälp av färgsymboler.

Den tredje nivån handlar om en utvecklad kompetens bland involverade strateger, utvecklare och samordnare. Det kan nu stödja och driva processer där flera förvaltningar behöver samverka för att ta sig an en komplex situation. En kompetens som kommer påverka hur delaktighet följs upp i olika verksamheter för att främja 2020-talets barn och ungas samhälleliga deltagande, men även det fortsatta arbetet med unga vuxna utan arbete eller studier.

– Vi hade ett väldigt lyckat fjolår. Själva poängen med Samhällskontraktet är att hitta något nytt som vi kan implementera bredare sen och det har vi gjort. Nyckeln har varit samverkan och få med många på tåget och att få alla att agera. Arbetet har gett ringar på vattnet samtidigt som forskningskopplingen har stärks.

Highlights 2024

- Deltagarna har hittat sätt att få barn och unga att uppleva större delaktighet och tillit.
- Piloten Främjande praktik visade lovande resultat.
- Framgångsrik samverkan har skapat nya arbetsmetoder.

Så utvecklas initiativet 2025

- Lansering av Främjande praktik i fler verksamheter.
- Fördjupad uppföljning av delaktighet i olika sammanhang.
- Nya samarbetsformer för att stärka ungas inflytande på lokal nivå.

FOKUSOMRÅDE

Alla barn och unga lyckas

SAMHÄLLSMÅL

Alla barn och unga känner meningsfullhet och välbefinnande genom sitt lärande.

INITIATIV

Den utforskande spiralen

THE SPIRAL OF INQUIRY

DEN UTFORSK-ANDE SPIRALEN

Hur kan en gymnasieskola arbeta för att både underlätta elevers lärande, engagemang och motivation samtidigt som deras upplevelser av meningsfullhet under skoltiden stärks? Initiativet Den utforskande spiralen utvecklar både teoretiska och praktiska verktyg för skolpersonalen på Zetterbergsgymnasiet i Eskilstuna.

Initiativet är ett aktionsbaserat och tvärvetenskapligt forskningsprojekt där skolans elever, lärare och ledning ingår. Det går ut på att undersöka implementeringsarbetet av en generell pedagogisk modell för skolutveckling, The Spiral of Inquiry – en modell som visat sig kunna stärka både kunskapsutveckling och integration.

Det vetenskapliga syftet handlar om att öka kunskapen om samverkande skolutveckling, samtidigt som initiativet ska bidra till utvecklingen av verktyg för det pedagogiska arbetet.

Under 2024 genomfördes en förstudie om hur skolan arbetat med modellen de senaste åren. Samtidigt påbörjades en större studie och ett parallellt utvecklingsarbete för att utveckla och förnya modellen.

– Att få teoretiker och forskare att prata med oss lärare, att fånga in hur vi tänker och kunna prata med ungdomarna är helt avgörande och nytt för oss. Det här är ett systematiskt kvalitetsarbete med fokus på det viktigaste: våra barn och ungdomar, säger Sophia Lines, förstelärare på Zetterbergsgymnasiet och drivande i arbetet med Den utforskande spiralen.

Redan nu är det tydligt att insikterna från forskningen innebär ett starkt stöd för rektorn och skolpersonalen att identifiera faktorer bakom elevernas lärande, engagemang, motivation och upplevelser av meningsfullhet.

Kopplingen mellan olika institutioner, teoretiker och experter som blandas med praktik är det häftigaste med det här initiativet. Det finns så himla många vinster om man jobbar tillsammans.

Sophia Lines

Sophia Lines menar att modellen hjälper skolan att lyssna mer intensivt på eleverna för att faktiskt göra rätt saker och få till arbetssätt som fler kan förhålla sig till och som kan fungera över tid.

– Vi nöjer oss inte längre med att göra och gå vidare. Vi går tillbaka och funderar på vad som gav effekt, på vilket sätt och varför, säger hon och fortsätter:

– Det är alltid en utmaning att mäta om det vi gör faktiskt gör skillnad. Vi har massor med siffror att dra slutsatser från, men att se saker som om våra ungdomar mår bra är svårt. Där har vi hittat ett sätt att jobba med den utforskande spiralen med stöd av Samhällskontraktet.

Highlights 2024:

- Datainsamling och analys
- Planering, resultatåterkoppling, forskningsdialoger
- Kollegialt lärande, dokumentation, uppstart av aktionsforskningsprojekt
- Resultatredovisning, analys av utvecklingsområden

Så utvecklas initiativet 2025:

- Starta lärarnas utvecklingsprojekt, följa action- och checking-fasen
- Genomföra elevenkäten igen
- Utveckla en ny, effektivare enkät baserad på resultaten
- Skriva artiklar baserade på höstens insikter
- Söka projektmedel för fortsatt arbete
- Följa upp tidigare elevintervjuer
- Preliminärt resultat visar mottagande av nya elever som möjligt fokusområde
- Starta artikelskrivande för vårens data

FOKUSOMRÅDE

Välmående och självständiga äldre

SAMHÄLLSMÅL

2030 ska alla äldre personer uppleva en god hälsa och välbefinnande

2030 har vi självbestämmande invånare som lever ett socialt och aktivt liv där alla känner sig trygga

INITIATIV

Framtidens äldreboende

Ängsgärdet, för äldre i tiden

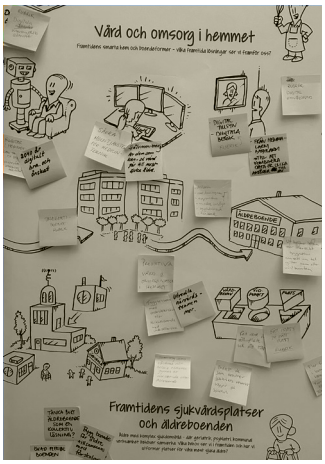

FRAMTIDENS ÄLDREBOENDE

Vi står mitt i en demografisk utmaning där allt fler är över 80 år och färre arbetar inom vård och omsorg. Så hur kan framtidens äldreboende utvecklas? Det undersöker Samhällskontraktet tillsammans med Västerås stad i Framtidens äldreboende.

Under våren 2024 inleddes arbetet med att utforska frågan om framtidens äldreboende tillsammans med representanter från Kommunala Pensionärsrådet (KPR) och pensionärsföreningarnas medlemmar och äldrenämnden.

Arbetet fortsatte med workshop tillsammans med civilsamhället, samt i en leverantörsdialog med aktörer som driver äldreboenden i kommunen. Äldrenämnden har även kunnat inspireras och dra lärdom av det nyöppnade vård- och omsorgsboendet Ängsgärdet, där olika nytänkande metoder testas för att möta framtidens utmaningar ”för äldre i tiden”.

Under Region Västmanlands kunskapsdag presenterades initiativet samtidigt som regionens medarbetare i en interaktiv utställning fick ge inspel på vilken utveckling de kan och vill se till 2040.

Många kan av naturliga skäl uppleva det svårt att sia om 2040 i förhållande till hur de egna behoven förändras från idag eller hur ny teknik kan komma att påverka äldres liv och boende. Under 2025 kommer

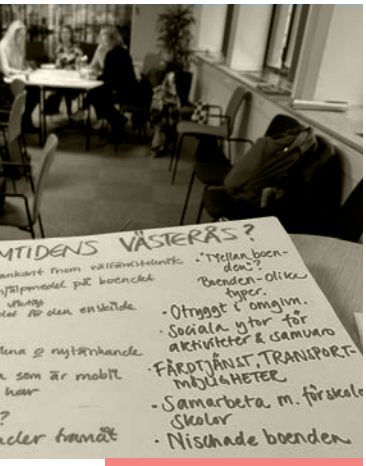

Under leverantörsdialog i november spanade vi mot 2040 kring framtidens äldreboende

därför en framsynsforskare stärka initiativet med trendspaning och framtagning av scenarier baserat på teamets arbete.

– Alla har svårt att tänka sig långt in i framtiden, men många har väldigt goda idéer hur framtiden ska förbättras. Nu vill vi ta fram ett konkret underlag för att ge vägledning om Framtidens äldreboende. Ett underlag som kan flätas samman med digitalisering och annan verksamhetsutveckling som kommunen har beslutat om, säger Eva Holm, beställarchef, Vård- och omsorgsförvaltningen, Västerås stad.

Trendspaningen och samtliga inspel och kontakter som dialogerna resulterat i, ska nu sammanfattas i utredningen Framtidens äldreboende 2040. Ett arbete som mynnar ut i en rapport som kan vägleda byggnationer, omvandlingar och samverkan kring äldreboenden in i framtiden.

– Under 2025 fortsätter vi med kunskapsinhämtande insatser för att tillsammans forma en framtidsbild som både möter individuella önskemål och kommunens möjligheter, säger Eva Holm.

Under Region Västmanlands kunskapsdag fick besökare ge inspel kring framtidens äldre, deras hälsa och vård och omsorg. Resultatet illustrerades i realtid.

SAMVERKAN MED CIVILSAMHÄLLET

Eskilstuna kommun vill stärka samarbetet med civilsamhället i samhällsutmaningar kopplade kring äldre invånare. I initiativet Samverkan med civilsamhället utvecklas nya samverkansmodeller och samarbeten för att stötta äldre personers behov av meningsfullhet, självständighet och gemenskap.

Amanda Billberg, Mer dans åt folket, presenterar på workshop med civilsamhället under hösten 2024

FOKUSOMRÅDE

Välmående och självständiga äldre

SAMHÄLLSMÅL

I vardagen 2030 bidrar alla utifrån förutsättningar till nyfiket kunskapsutbyte och hållbart hälsosamt lärande

2030 har vi självbestämmande invånare som lever ett socialt och aktivt liv där alla känner sig trygga

INITIATIV

Samverkansmodell med civilsamhället

Vård- och omsorgsförvaltningen i Eskilstuna kommun har historiskt sett enbart samarbetat med en aktör löpande via samarbetsavtal. Kommunen såg ett behov av att utveckla fler samarbeten och former för att bidra till aktiviteter, mötesplatser och för att minska ofrivillig ensamhet bland äldre.

Med hjälp av Samhällskontraktet och initiativet Samverkan med civilsamhället utforskas nu vision, ambitioner och vägledande principer för hur en ökad samverkan ska se ut. Syftet är att identifiera ett smörgårdsbord av samverkansmodeller och tydligare behovsdrivna initiativ men också att bygga strategiska partnerskap mellan aktörer för framtiden.

Under våren 2024 kartlades behov och potentiella partners i olika workshops tillsammans med kultur- och fritidsförvaltningen och kommunledningen. Under sommaren genomfördes intervjuer med civilsamhället för att identifiera intresserade aktörer. Och i höstas arbetade förvaltningen tillsammans med civilsamhället för att utveckla idéer som möter seniorers behov.

2025 går initiativet in en pilotfas där flera spår utforskas:

- mobila mötesplatser i samverkan med idrottsföreningar
- stärka aktörernas kompetens och förmåga att söka finansiering för aktiviteter
- nationell inventering av samverkansmodeller

– Parallellt med initiativet har kommunledningen genomfört en översyn av kommunens samverkan med civilsamhället. En av slutsatserna är att vi behöver skapa ett smörgåsbord av samverkansmodeller. Vi måste våga pröva och utvärdera olika samverkansmodeller, säger Åsa Tavemark, utredningschef på Vård- och omsorgsförvaltningen i Eskilstuna kommun.

För att förstärka samarbetena och genomföra nya idéer har kommunen rekryterat en utvecklingsledare, Pethra Andersson. Därtill driver samordnaren och utvecklaren Divar Matte ett av pilotprojekten där mobila mötesplatser testas, bland annat med syfte att bidra till att minska den ofrivilliga ensamheten hos äldre.

Kommunen har tidigare drivit mötesplatser i Mesta, Hållsta, Kvicksund och Mariannelund men det har varit svårt att engagera ansvariga och att vara låst till specifika lokaler och tider. Nu provas en ny form av samverkan med idrottsföreningar.

> *”Vi behöver stärka samverkan med civilsamhället och Samhällskontraktet har varit en stor hjälp för att kunna inleda det arbetet på allvar.”*
>
> **Åsa Tavemark, Utredningschef, Vård- och omsorgsförvaltningen, Eskilstuna kommun.**

– Det är väldigt positivt med ett nytt sätt att jobba. Vi hittar frivilliga tillsammans med föreningarna, får en helt annan flexibilitet för olika väder och aktivitetstyper. Föreningarna får ideell kraft och når fler seniorer och seniorerna får ett socialt sammanhang som är meningsfullt, säger Divar Matte.

Han för dialog med en rad fotbollsföreningar, där Triangelns IK är först ut. En skillnad från tidigare är att den samverkande klubben nu sprider information om aktiviteterna. De kan använda föreningens hemsida, klubbstuga, sociala medier – och alla ungdomslag.

– Det är helt annorlunda när klubblagens spelare och ledare själva bjuder sina äldre familjemedlemmar, släktingar, vänner och deras bekanta. Det blir ett annat genomslag, säger Divar.

Han berättar att RF-SISU Sörmland visat intresse för att stötta satsningen och att nästa steg skulle kunna vara att engagera studieförbund.

FUTURE IMPACT CHAMPIONS

Under perioden februari – augusti 2024 planerades och genomfördes en pilotomgång av programmet Future Impact Champion (FIC) inom ramen för SHK. Programmet syftade till att stärka och få hävstång i pågående utvecklings- och förnyelsearbete, samt att skapa en kritisk massa som kan leda och driva förnyelse. Detta gjordes genom kompetenshöjning via samverkan, ledarskapsutveckling, och att stärka verksamhetsöverskridande nätverk.

Programmet var tvärprofessionellt och tvärvetenskapligt och inkluderade drivande personer från olika initiativ som arbetar med samhällsutmaningar.

Programmet bestod av 17 deltagare från Eskilstuna, Västerås och MDU. Deltagarna representerade 13 olika förvaltningar/akademier/enheter. Programmet bestod av sex stycken träffar med eget arbete mellan träffarna.

Programupplägget fokuserade på teman som systemtänkande, innovation och design, förändringsledning, värdet i data och processledning. En viktig del av programmet var också coachning med erfarna coacher.

Utvärderingen av programmet visade att

- Nästan 70% av deltagarna ansåg att programmet som helhet i ganska hög eller mycket hög grad hade matchat deras förväntningar.
- Drygt 70% ansåg att programmet hade gett dem kunskaper/verktyg att hantera personliga hinder

Anne Alamaa

Utvecklingsledare, Västerås stad

FIC-programmet gav mig mod, kunskap och en vilja att navigera i en vardag fylld av komplexa samhällsutmaningar.

Den kunskap som jag fick med från FIC-programmet har blivit en naturlig del i alla processer jag arbetar med till vardags.

FIC-programmet gav mig verktyg för att kunna driva utveckling i komplexa system.

Anja Ankelius

Samverkanskoordinator, MDU

Jag lämnar kursen med en ökad mognad och även förståelse för hur det är att arbeta med komplexa system och hur vi som enskilda individer kan påverka och förändra dem, både i det stora samhällsystemet och i det lilla, som exempelvis mitt eget självledarskap.

Jag har fått konkreta verktyg som jag har kunna testa i mitt arbete och jag har också fått självförtroendet att agera i frågor som jag tidigare hade avstått helt eller bara närmat mig med stor försiktighet. Kursen har gett mig ett språk för att själv kunna förstå och driva komplexa frågor framåt.

FIC gör verkligen avtryck och med de erfarenheter och kunskaper som FIC har gett mig känner jag mig tryggare och modigare att agera och att testa nya vägar framåt i såväl professionellt som privat.

för förnyelsearbete, och 64% ansåg det samma gällande organisatoriska hinder.

- Cirka 75% av deltagarna önskade fortsätta programmet, i form av fördjupning eller nya teman, och 60-70% ville se fler deltagare från sina egna och samarbetsorganisationer.
- 85% skulle rekommendera programmet.

Som en del i piloten tog vi även med ett konkret lärande inför framtida omgångar:

- Deltagarna önskade tydligare mål för programmet och förväntade resultat/färdigheter hos deltagarna.
- Önskemål om mer dialog, reflekterande samtal, samarbete kring case och praktiska försök till samverkan för systemförändring.
- Önskemål om att integrera casen bättre och tydligare.
- Deltagarna efterfrågade mer fokus på att agera och omsätta kunskap i praktiken.

Sammanfattningsvis så var programmet en lärorik resa för både individer, gruppen och Samhällskontraktet, som visat på potentialen i ett program som fokuserar på samverkan, personligt ledarskapsutveckling och systemtänkande.

Utvecklingsprogrammet gav introduktion till teori och praktik som SHK baseras på, men också på att uppleva och känna in vad det betyder att arbeta med komplexa frågor och gå utanför ordinarie arbetssätt - som här på en brygga i Enköping

2024

AKTIVITETER UTÖVER INITIATIVEN

Utöver Samhällskontraktets större och långsiktiga initiativ utfördes 2024 en rad aktiviteter för att möjliggöra för verksamhetens utveckling och arbete i fokusområdena.

2024-01-18 **2024-02-06** **2024-02-27** **2024-03-26** **2024-04-02**

Under våren (januari till april) genomfördes utbildning för chefer på VOF Eskilstuna kring systematisk innovationsledning

2024-02-15 – 2024-02-16

Haga slott, Samhällskontraktets processledare faciliterade internat om MDUs framtida samverkanssystem

2024-03-12

Samhällskontraktets amanuens Blerim Salihi deltog i juryn för årets UF-skola

2024-03-15

MDU campus Eskilstuna, Arrangerade Öppen Verkstad om existentiell hälsa

2024-04-16

MDU campus Eskilstuna, Samhällskontraktets verksamhetschef blev särskild inbjuden att delta i rundabordssamtalet när riksdagens förste vice talman Kenneth G Forslund besökte Eskilstuna. Tillsammans med bland annat landshövding Beatrice Ask samt eskilstunapolitikerna Jimmy Jansson och Anton Berglund fördes ett samtal om demokrati och hållbar samhällsutveckling

2024-04-19

Hotel Plaza, Västerås, Arrangerade Öppen Verkstad om samarbete för samhällsnytta

2024-05-17

Stadshotellet Eskilstuna, Arrangerade Öppen Verkstad om demokratisk vardagspraktik

2024-05-28

Steam Hotel, Processledare modererade Västerås Tech day 2024 i samarbete med Automation Region och ledare för AI@MDU

2024-06-14

Hotel Plaza Västerås, Arrangerade Öppen Verkstad om att våga förebygga och främja

2024-06-26

Almedalen, Rundabordssamtal med Samhällskontraktets styrelse, Sustain Gov, Utfallsfonden, Rädda Barnen och Archus i Almedalen om hur vi arbetar med missions-orienterad innovation

2024-06-26

Almedalen, Samhällskontraktets verksamhetschef deltog i Sakndias Idéer för livet-panel om hur vi bygger inre förmåga för yttre omställning

2024-06-27

Almedalen, Panelsamtal i Almedalen med Samhällskontraktets styrelse om hur vi utbildar för en hållbar framtid

2024-09-17

Kungliga Slottet, Samhällskontraktets forskningsprojekt om hållbar fritid, lett av Katarina Bälter, blev inbjudna till Kronprinsessparets Stiftelse på Kungliga slottet för seminarium om betydelsen av en trygg och meningsfull fritid för barn och unga

2024-09-20 **2024-09-27**

MDU campus Eskilstuna, Konceptutveckling mellan masterstudenter i industriell ekonomi och utvecklare från barn och utbildningsförvaltningen och vuxenutbildningen i Eskilstuna om AIs möjligheter i skolan

2024-09-28

Arrangerade interaktivt event på Eskilstunas Kunskapsfest om att 'Framtidssäkra ens hälsa för ett gott liv'

2024-10-06

Skandia Idéer för Livet Stockholm, Inbjudna att delta under Inner Development Goals och Skandia idéer för livets workshop om hur vi tar nästa steg för att finansiera inre utveckling för yttre förändring

2024-10-10

SKR Stockholm, Föreläsning på SKR:s nätverk för resultat om hur Samhällskontraktet arbetar med uppföljning

2024-10-15 **2024-10-17**

MDU Campus Eskilstuna och MDU campus Västerås, Studentrekrytering under MDU:s event Högvarv

2024-10-15 – 2024-10-21

Praktikant från Engelska skolan följde och bidrog till processtödets arbete under en praktikvecka

2024-10-16 – 2024-11-04

Eskilstuna bibliotek, Interaktiv utställning Tema Hälsans fyra hörnpelare och Tillsammans för hälsa och välbefinnande

2024-11-22

Perspektivinsamling under Regions Västmanlands Kunskapsdag om hur äldres liv och boende kommer se ut 2040? Och vad får det för konsekvenser för vård och omsorg?

2024-11-28

Trygghetsdagen, processledare deltog i panel tillsammans med Young Revolution och Mamma United.

2024-12-04

Växhuset Västerås, Spridningsevent om insikterna från initiativet 'Att hålla en demokratisk och främjande vardagspraktik'

2024-12-16

MDU campus i Västerås, Föreläsning och panelsamtal om universitetets roll i att adressera komplexa utmaningar med professor Joe Steensma, Washington University

2024-12-16

Föreläsning på SKR:s toppledarprogram om hur Samhällskontraktet arbetar med beslut i komplexa frågor

Måluppfyllelse

Tillkommer efter styrelsemötet den 31:a januari

Ekonomi

Finansiering och uppväxling inom Samhällskontraktet 2024

ÖVERGRIPANDE UTFALL

POST	BUDGET 2024	TOTALT UTFALL HELÅR 2024
Grundbudget	11,100,000 kr	11,100,000 kr
Pilotprojekt och seed money	4,250,000 kr	2,921,000 kr
Uppväxling	Mål 10,000,000 kr	7,625,000 kr
Tvärvetenskaplig forskning	10,000,000 kr	5,776,000 kr

GRUNDBUDGET

POST	BUDGET 2024	TOTALT UTFALL HELÅR 2024
Övergripande processtöd	2,900,000 kr	2,894,000 kr
Följeforskning	500,000 kr	429,000 kr
Event och kommunikation	700,000 kr	737,000 kr
Fokusområde ”Alla barn och unga lyckas”	3,500,000 kr	3,572,000 kr
Fokusområde ”Välmående och självständiga äldre”	3,500,000 kr	3,469,000 kr

PILOT OCH SEED MONEY

POST	BUDGET 2024	TOTALT UTFALL HELÅR 2024
	4,250,000 kr	
Övergripande utveckling		1,012,000 kr
Fokusområde ”Alla barn och unga lyckas”		1,589,000 kr
Fokusområde ”Välmående och självständiga äldre”		320,000 kr

UPPVÄXLING

POST	MÅL 2024	TOTALT UTFALL HELÅR 2024
Totalt	10,000,000 kr	
Övergripande utveckling		1,145,000 kr
Fokusområde ”Alla barn och unga lyckas”		5,450,000 kr
Fokusområde ”Välmående och självständiga äldre”		1,030,000 kr

TVÄRVETENSKAPLIG FORSKNING PER AKADEMI

2024 togs beslutet att en del av MDUs interna strategiska satsning på tvärvetenskap ska kopplas till Samhällskontraktet. De fyra akademierna på universitetet äger budgeten och den används för forskning som relaterar till de utmaningsområden som Samhällskontraktets Core Team prioriterat.

AKADEMI	BUDGET 2024	TOTALT UTFALL HELÅR 2024
Hälsa, vård och välfärd	2,500,000 kr	1,395,000 kr
Utbildning, kultur och kommunikation	2,500,000 kr	1,049,000 kr
Ekonomi, samhälle och teknik	2,500,000 kr	2,062,000 kr
Innovation, design och teknik	2,500,000 kr	1,270,000 kr

VÄGEN FRAMÅT ENILGT PROFESSOR LAURA LEE

Under 2024 har Professor Laura Lee identifierat Samhällskontraktets styrkor och utvecklingspotential. Med denna grund tar verksamheten viktiga steg framåt.

Under 2023 och 2024 har Samhällskontraktet fått rådgivning från Professor Laura Lee, expert inom samverkan för systemförändring. Professor Lee har under 2024 identifierat styrkor och framtida utvecklingspotential för partnerskapet och dess ambition att bidra till positiv samhällsförändring.

Samhällskontraktet arbetar utifrån ett holistiskt perspektiv med missioner som fokuserar på olika livsfaser, 'Alla barn och unga lyckas' och 'Välmående och självständiga äldre', snarare än att arbeta utifrån enskilda sektorer eller domäner. Detta ger en robust grund som möjliggör samverkan mellan förvaltningar och sektorer och därmed ökar kapaciteten att arbeta med komplexa utmaningar.

Verksamhetens styrkor kan beskrivas utifrån tre nivåer: strategisk, relationell och operativ. På strategisk nivå adresseras komplexa utmaningar genom ett missionsorienterat angreppssätt. Utbildning, forskning och praktik integreras och detta innebär att Samhällskontraktet inte bara bedriver forskning eller utbildning separat, utan kombinerar dessa på ett innovativt sätt för att ta sig ann samhällsutmaningar. På relationell nivå främjas samarbete genom samskapande processer, med medborgare och studenter i centrum. På operativ nivå integreras olika kulturer, perspektiv och röster för att öppna upp för nya sätt att tänka, vara och agera. Samhällskontraktets förmåga att anpassa sig i en föränderlig värld och agera i en kontext av kulturell mångfald är avgörande. Detta möjliggör uppskalning av lokala initiativ till bredare systemförändringar med global påverkan.

Genom att utveckla en ny partnerskapsmodell med MDU, där Samhällskontraktet ges större frihet att självständigt styra över kontrakt, policys och resurser, kan Samhällskontraktets innovationskraft frigöras och MDUs roll som en ledande aktör inom samhällsförändring stärkas. Verksamheten som utvecklas genom detta kan delas och skapa lärande internt och externt med hjälp av "Impact Stories". Berättelser som verksamhetens påverkan som kan belysas utifrån olika perspektiv som anpassas till olika målgrupper.

Samhällskontraktets arbete är i linje med ledande aktörer inom området, till exempel MIT, Stanford och ETH, som också fokuserar på komplexa samhällsutmaningar och innovation. Genom att använda handboken som utvecklats under 2024 och samarbeta med aktörer som Viable Cities och Sustain Gov kan Samhällskontraktets framgångsrika arbetssätt spridas nationellt. Det finns även potential att inspirera andra lärosäten att skapa liknande samarbeten med kommuner. Samhällskontraktet ser vidare stor potential att utbyta erfarenheter med internationella initiativ såsom Griffith University, EU Climate KIC, OECD/OPSI, UNDP med flera.

2024 har visat tecken på hur Samhällskontraktet börjar bli en förebild för systemförändring och innovation i Sverige. Framåt finns en stor potential att fortsatt utvecklas i den riktningen.

RIKTNING 2025

De övergripande målen ligger kvar från 2024 och bryts ner i verksamhetsplanen. För att uppnå de övergripande målen appliceras följande tre delar av operativt fokus:

Förstärka, förbättra och effektivisera

Om fokus för 2024 var att växa i mängd så är ett fokus för 2025 att förstärka, förbättra och effektivisera det som nu är igångsatt. Mycket troligt kommer antalet initiativ att fortsätta växa under kommande år men inte i samma takt som förra året. Det krävs en förståelse för att det är djupa och långsiktiga processer som ska skapa stora förändringar på sikt samtidigt som de genererar resultat här och nu. Det kräver resurser och en förmåga att lära och justera utifrån den kunskap som skapas. För Samhällskontraktets verksamhet handlar det 2025 om att fortsätta fördjupa integrationen av forskning, utbildning och praktik, där fram för allt fler forskare och studenter kommer involveras.

I en alltmer komplex värld är data nyckeln till att skapa insikt, fatta bättre beslut och hantera komplexa utmaningar. För att effektivisera och förbättra verksamheten kommer Samhällskontraktet att ta steget från en processtyrd till en mer datadriven organisation. Ett samarbete är etablerat med AI@mdu för att utforska AI:s förmåga att stärka Samhällskontraktet i dess dagliga verksamhet och organiseras runt ett antal valda delar av befintlig verksamhet.

Kommunikation, lärande och impact

Ett utvecklingsfokus för året handlar om kommunikation, lärande och impact i syfte att få ut större effekt av Samhällskontraktets arbete. Kommunikationsarbetet leds som en utvecklingsprocess där samtliga parter har resurssatt med kommunikationsstrateger och kommer vara fullt integrerat i fokusområdenas arbete.

Helt avgörande för att skapa utveckling och innovation är en lärande kultur, där det nu finns struktur och systematik på plats. Samhällskontraktet har här en viktig roll att innovera arbetssätt och stärka förmågan hos individer och grupper att arbeta på nya sätt och i nya konstellationer. Ett mervärde skapas när människor lära tillsammans och lär av varandra.

Kollektiva lärprocesser är en del av Samhällskontraktets uppdrag att skapa innovation och utveckling. Ett styrande perspektiv är att verksamheten ska vara proaktiv, det kräver ett stort mått av lärande och reflektion för att utmana status quo. En medvetenhet ligger nu kring att bygga den förmågan och kapaciteten såväl inifrån individer, inifrån organisationerna som inifrån systemet.

Uppväxling

Transformationen av Samhällskontraktet och fasen i att få upp verksamheten i full fart har tagit mycket tid och kraft. Nu ser vi en helt annan möjlighet att attrahera finansiering och söka medel som direkt kopplar till de utmaningar och arbetssätt som gemensamt definierats av parterna. Uppväxling handlar såväl om pengar på kontot men även att låsa upp resurser och kompetens som behövs för att skapa utveckling och innovation inom de prioriterade utmaningarna. Här kommer ett särskilt fokus ligga under året att söka externa medel likväl som etablera partnerskap och samarbeten med aktörer som vill bidra till de två fokusområdena som finns prioriterade inom Samhällskontraktet.

SAMHÄLLS
KONTRAKTET

Processledarrapport till styrelsemöte 2025-01-31

Rapporteringen följer logiken utifrån styrelsens övergripande mål. Syftet med rapporten är att effektivisera styrelsemötet och ge styrelsen en kortfattad uppföljning av de övergripande målen.

Beskrivning av samtliga pågående initiativ finns på www.samhällskontraktet.se.

Mål 1: *Samtliga parter upplever att verksamheten inom Samhällskontraktet har bidragit till utveckling och innovation utifrån respektive parts behov och identifierade samhällsutmaningar inom de båda fokusområdena.*

- Ett fokus under 2024 var att skala upp mängden initiativ och dess effekter, vilket går att läsa om i verksamhetsberättelsen.

- Till styrelsemöte 250131 går en första version av verksamhetsberättelsen. Utifrån tidsaspekten och styrelsemötets tidiga placering finns en del korrektur kvar att göra samt att styrelsen feedback behövs för att slutföra verksamhetsberättelsen.

***Mål 2**: Samtliga parter upplever att det finns en systematik för innovationsarbetet samt en väl fungerande styrning, ledning och uppföljning av verksamheten i Samhällskontraktet.*

- Det finns en god systematik kring hur initiativ prioriteras, drivs och följs upp. Både enskilt som helhet i portföljerna. Gemensamma arbetssätt, viktiga roller och systematik för lärande blir allt tydligare och effektivare. Detta tydliggörs i handboken, som är ett internt och ständigt utvecklande verktyg för processtödet. Ryktet om handboken har dock fått spridning och påfallande många förfrågningar har kommit in att få ta del av den. Därav finns funderingar på att göra en extern spegling – med begränsade tidsåtgång.

- Inom Core Team ’Alla barn och unga lyckas’ har parterna arbetat med att koppla SHK till internt styrande sammanhang.

  Eskilstuna kommun har kopplat SHK till KUG Utbildning och KUG Tryggt och socialt hållbart Eskilstuna. De flesta initiativ kommer kopplas till KUG Utbildning. KUG:arna är inte beslutsfattande forum, utan fokus ligget på innovation och att arbeta fram ny verksamhet.

  Västerås stad är redo att koppla initiativen till den delen av stadens nya styrning som kallas hållbar samhällsutveckling. Initiativen kopplas in stegvis under 2025 och placeringen beror på vilket förflyttningsområde som initiativet bäst relaterar till. Dessa förflyttningsområden är prioriterade på koncernövergripande nivå.

  MDU:s Core Team-medlemmar träffas under början av 2025 för att se över hur SHK:s arbete kopplar in i olika interna sammanhang. I dagsläget finns en tydlig koppling till de kunskapsmiljöer som är placerade på HVV, men som arbetar över hela universitetet.

- Det krävs ett mer systematiskt arbete för att kartlägga både pågående och tidigare forskning som kan informera nya och pågående initiativ. Även att få syn på relevant forskning innan

den är publicerad. Frågan är relevant för hela SHK, men har adresserats tydligast i Core Team ’Välmående och självständiga äldre´.

- Processen som utvecklats för de tvärvetenskapliga medlen (10 mkr under tre år) går i korthet till såhär: Core Team prioriterar vilka teman som är relevanta att utforska, sedan föreslår forskningsledarna (MDU) forskare från sin akademi som har relevant kompetens och fattar beslut om vilka som tilldelas medel. Matchningen sker alltså på tema-nivå. Förankring med kommunerna är avgörande, särskilt när insatser kräver praktiskt engagemang från deras sida.

- Den praktik och genomförande som har byggts upp för att arbeta med systemtransformation inom SHK väcker intresse. Processtödet får många förfrågningar om att dela med sig, dessa hanteras med varsamhet för att inte stjäla tid.

Mål 3: *Samtliga parter upplever att det finns en väl fungerande och ändamålsenlig kommunikation för Samhällskontraktets verksamhet.*

- Våren 2025 genomförs en process för avtalsförnyelse av SHK 2026 – 2029. Processen i korthet:

  Del 1: Utvärdering
  Q1 genomförs en utvärdering av Christina Johannesson bestående av:
  1, Exekutiv sammanfattning av verksamheten 2022 – 2024
  2, Framåtsyftande utvärdering (frågor processas fram av styrelsen 31 januari som ska guida SHK:s framtida strategiska riktning.)

  Fråga: Önskar styrelsen ett digitalt möte under början av april för att ta del av utvärdering?

  Del 2: Kommunikation och förankring
  Styrelsens representanter bjuder, i de fall det är önskvärt, in SHK till relevanta forum där rapportering av SHK bör ske. Kommuniceras med Emma Mossberg.

  Del 3: Nytt avtal processas fram
  Q2 utarbetas avtal för 2026 – 2029. Den 15 maj processas avtalet av styrelsen.

  Avtalet ska vara klart senast den 30 juni för att kunna skrivas under efter sommaren.

- Grunderna till en kommunikationsstrategi lades tillsammans med kommunikationsstrateger från samtliga parter i slutet av 2024. Arbetets testas under våren och rapporteras till styrelsen i maj.

- Systematik för hur initiativ rapporterar och följer upp kopplas direkt in i kommunikationsstrategi, där bla. *impact stories* kommer att användas som verktyg.

- Arbetet går vidare med att utveckla ett mer datadrivet arbetssätt och AI kopplat till SHK:s processer. Detta i syfte att stärka hela erbjudandet och få bättre effektivitet i den operationella verksamheten. Samarbete har etablerats med AI@MDU. Arbetet kommer integreras i hela SHK och i kommunikationsarbetet.

Mål 4: *Samtliga parter upplever att det finns en väl fungerande och ändamålsenlig bemanning för Samhällskontraktets verksamhet.*

Förändringar processtödet:

- Processledare Linnea Rönnquist går under 2024 ner i tid, tar över 50 % från Marianne Kiiskilä som är tjänstledig för studier. Linnea leder arbetet för kommunikation, lärande och impact. Jenny Sjöblom, tar över som processledare innovation och design, och leder Core Team 'Alla barn och unga lyckas'. Jenny kommer senast från Vinnova.

- Som samordnare för forskning har Karola Perona Bast börjat, och samordnare för utbildning Elin Sundberg. Båda har erfarenhet från olika delar av MDU och har under 2025 kvar sin andra halva av tjänstgöring på MDU.

- Många initiativ är igång (och fler på väg), så behovet av externa processledare kvarstår. Ett medvetet arbete bedrivs för att bygga kapacitet hos organisationerna att kunna leda initiativ med enbart stöd från SHK.

- Ett flertal amanuenstjänster (studentuppdrag) är i planeringsstadiet samt att studenter engageras genom ex-jobb och fältarbete. Studenters bidrag in i SHK kommer kraftigt växlas upp under 2025.

Mål 5: *Samhällskontraktet har som mål att växla upp befintlig finansiering med minst 10 Mkr.*

- 2024 växlade SHK upp med 7,6 mkr. Av den summan står drygt 4,2 mkr från extern uppväxling och 3,4 mkr av intern uppväxling genom MDU. Såväl extern som intern uppväxling kräver arbete av processtödet. Fokus är att de ekonomiska medlen växlar upp Samhällskontraktets verksamhet och det som finns prioriterat av styrelse och Core Team.

- Utöver det kopplades knappt 6 mkr i tvärvetenskaplig forskning till SHK från MDU under 2024 av de tilldelade 10 mkr. Med andra ord växlades grundfinansiering upp med 13,6 mkr 2024. Ett framgångsrikt arbete pågår för att matcha forskare till prioriterade teman i SHK för 2025 och 2026.

- Ett skifte börja urskönjas hos finansiärer där mer medel riktas mot den typen av verksamhet som Samhällskontraktet bedriver.

- Mobilisering av forskare på MDU kopplade till SHK:s initiativ och utmaningar möjliggör för fler ansökningar av externa medel 2025.

SAMHÄLLSKONTRAKTET

Eskilstuna kommun | Mälardalens universitet | Västerås stad

SAMHÄLLSKONTRAKTETS PILOT – LÄRANDE

Utvecklingsprogram för Systemtransformation

Competence – capability - capacity

Bakgrund

- Hösten 2023 beslutade Samhällskontraktets styrelse att starta ett pilotprojekt för att ta fram ett utvecklingsprogram för att höja samhällsinnovationskompetensen hos våra medarbetare.
- Syftet med programmet är att stärka samhällsinnovationskompetensen hos medarbetare inom Eskilstuna kommun, Västerås stad och MDU
- Målet med programmet är att skapa en kritisk massa av individer med förmåga att driva systemförändring och samhällsinnovation baserat på teoretiska grunder och praktiska erfarenheter.
- Under 2024 genomfördes en första pilotomgång med sjutton deltagare från MDU, Eskilstuna kommun och Västerås stad.
- Pilotprojektet föreslås nu utvecklas och genomföras i en andra – reviderad – omgång. Deltagarnas återkoppling och en extern utvärdering ligger till grund för utvecklingsprogrammet version 2.

Utmaning och syfte

- Processtödet inom SHK utgör för närvarande en begränsande faktor som hindrar möjligheten att skala upp och fullt utnyttja potentialen i systemförändringarna som genomförs inom kommunerna och universitetet.

- Utvecklingsprogrammet Systemtransformation syftar till att göra den kompetens som finns inom processtödet tillgänglig för fler personer. Detta inkluderar kunskap, färdigheter, verktyg, metoder och ledarskap. På detta sätt bidrar programmet till att stärka förnyelse – och utvecklingsförmågan för att bättre möta komplexa samhällsutmaningar hos samtliga parter.

Förväntade effekter och resultat

- Förväntade effekter på lång sikt
  - Förmågan att driva, utveckla och implementera SHKs processer i den ordinarie verksamheten stärks.
  - Genom detta minskar sårbarheten och det långsiktiga beroendet av SHKs processtöd för att driva utveckling i den ordinarie verksamheten.
  - SHKs roll blir då mera av en ”utvecklingsenhet” som säkerställer kvalitet i processerna, utvecklar och förbättar verktyg och processer för implementering samt säkerställer det kontinuerliga lärandet.
  - MDUs forskning och utbildning går hand-i-hand med de utmaningar som parterna identifierar för högre impact och kvalitet.

- Förväntade resultat (vid/efter genomförande):
  - Individkompetens och organisationsförmåga
    - personligt ledarskap och kunskap
    - handlingsförmåga
    - nätverksbygge och systemtransformationsförmåga
  - För individen
    - Förmågor och kunskaper för i en alltmer komplex värld kunna förstå och agera samt utveckla och driva initiativ
  - För parterna
    - Bygga en kritisk massa för minskad sårbarhet och ökad kraft
    - Skapa organisationsövergripande nätverk – ambassadörsnätverk med frukostmöten
  - För verksamheterna
    - Utveckling och kapacitetsbygge

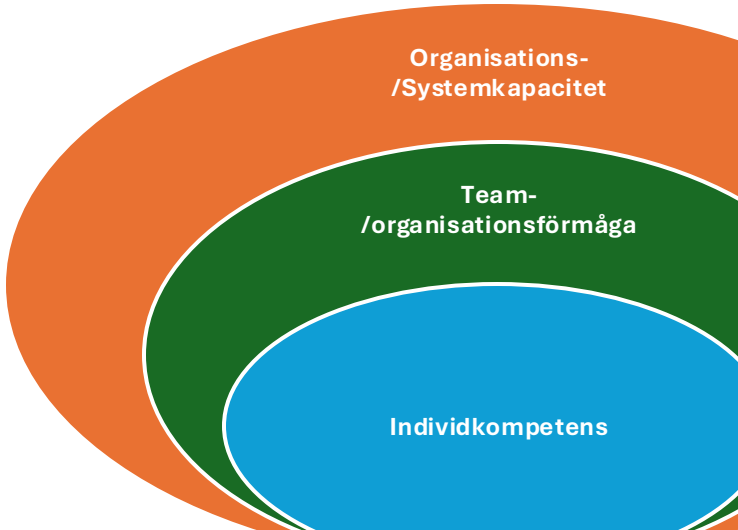

Innehåll och pedagogik

- Teori – förhållningssätt – verktyg
- Praktik genom uppdrag o case
- Reflektion för lärande
- Pedagogisk modell

Teorier
- **Missionorienterad systeminnovation**
- Systemteori och -tänkande
- Designpraktiker
- Innovation- och förändringsledning
- Transformation och portföljlogik
- Strategisk design
- Innovations- och designprocesser

Förhållningssätt
- Coaching
- IDG
- Facilitering
- Processledning
- Design

Verktygslåda
- Three Horizons
- Two loop
- Flernivå
- Portföljlogik
- Systemkartor
- Mm…

Pedagogiskt upplägg

- Träff
  - Incheckning
  - (Återreflektion)
  - Teori
  - Modeller o verktyg
  - Diskutera – vidga
  - Praktisera
  - Reflektera - Kolb
  - Utcheckning
- Mellan träffar
  - Uppdrag
  - Reflektion
  - Case
  - Coaching
  - Nätverksträffar med tidigare omgång

Vem riktar sig programmet till?

- Deltagarna rekryteras från kommunerna och MDU – 8 från vardera kommun, samt 4 från MDU. Hälften av deltagarna bör knyta an till fokusområdet **Alla barn och unga lyckas** och hälften till området **Välmående och självständiga äldre.** CT utser deltagarna**.**
- Ska vara (eller planerar att vara) verksamma inom något av Samhällskontraktets pågående eller planerade initiativ.
- Ha ett tydligt uppdrag som gärna sträcker sig utanför de organisatoriska gränserna och som innebär att driva, stötta, initiera förändrings- och transformationsarbete i en komplex miljö.
- Strateger, samordnare, utvecklingsledare, projekt- eller processledare, utbildnings- eller forskningsledare och andra typer av ledarroller, men inte nödvändigtvis chefsroll.
- Ett medskick från första omgången är att det även är en fördel för parterna om man utser personer som jobbar i samma organisation som personer som har gått den första omgången – dvs vi skapar en kritisk massa per förvaltning/avdelning.
- Som deltagare bör man vara intresserad av att tillsammans i samtal och i samverkan med andra lära sig mera om samhällsinnovation och -transformation, och att utveckla förmågan att driva systematiskt förändringsarbete i komplexa utmaningar och tillämpa detta i en yrkesvardag!

- Efter avslutat program erbjuds man deltagande i Utvecklingsprogrammets alumninätverk.

Praktisk information

- 13-14/3 (heldag-till-lunch) fm fika, lunch, em fika, middag, (övernattning), fm fika ,lunch
- 10/4 heldag fm fika, lunch, em fika
- 156/5 heldag fm fika, lunch, em fika
- 26/6 heldag fm fika, lunch, em fika
- 21/8 heldag fm fika, lunch, em fika
- 18-19 /9 (heldag-till-lunch) fm fika, lunch, em fika, middag, (övernattning), fm fika ,lunch

- Individuellt (digitalt) samtal inför start.
- 60 timmar egen tid inkl coaching
- Alla träffar genomförs i Eskilstuna eller Västerås och kräver fysisk närvaro.

Budget – drift & utveckling

Genomförande Pilot 2	**Lokal/fika**	**Expertstöd**	**Programledning**	**Total**	**Per plats**	**20 deltagare**
Tillfälle 1 - 6						
Driftsbudget	**30 000**	**280 000**	**400 000**	**710 000**		**35 500**
Programled. tillfälle 1-6			150 000			
Ambassadörsnätverk			50 000			
Anpassning o läromedel			200 000			
Extern utvärdering		80 000				
Föreläsare/experter		50 000				
Coaching och IDG		150 000				